

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ № 93 від 31.08.2021 р.
Директор ТОВ «ФІРМА «МОТОР-ДІЛЕР»
Н.С. Дунаснко

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОВАДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ТОРГІВЛІ
ФІНАНСОВИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ
В ТОВ «ФІРМА «МОТОР-ДІЛЕР»**

м. Запоріжжя
2021

ЗМІСТ

Вступ	2
Розділ I. Процедури прийняття рішень відповідними особами	5
Глава 1. Загальні організаційні вимоги	5
Глава 2. Процедури прийняття рішень відповідними особами	5
Глава 3. Процедури безперервності надання послуг	6
Розділ II. Порядок вчинення правочинів щодо фінансових інструментів (укладання договорів)	7
Розділ III. Порядок укладання особистих угод	11
Розділ IV. Процедури моніторингу та виявлення «підозрілих» операцій.....	13
Розділ V. Порядок роботи з клієнтами.....	15
Глава 1. Порядок проведення оцінювання клієнта	15
Глава 2. Вимоги щодо надання інформації клієнтам (потенційним клієнтам) про фінансові інструменти.....	18
Глава 3. Порядок виконання замовлень клієнтів з метою отримання якомога кращого результату для клієнтів	19
Глава 4. Процедури фіксації взаємодії з клієнтами (представниками клієнтів) та іншими учасниками ринку цінних паперів.....	26
Розділ VI. Процедури проведення оцінки відповідності та доречності надання інвестиційних послуг клієнту та звітування перед клієнтом.....	26
Глава 1. Оцінювання відповідності та доречності надання інвестиційних послуг	26
Глава 2. Вимоги щодо надання звітів клієнтам.....	28
Розділ VII. Порядок провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами за видами діяльності, на які Інвестиційна фірма має відповідні ліцензії.....	29
Глава 1. Порядок провадження брокерської діяльності	29
Глава 2. Порядок провадження субброкерської діяльності.....	36
Глава 3. Порядок провадження дилерської діяльності	36
Глава 4. Порядок провадження діяльності з управління портфелем фінансових інструментів.....	37
Глава 5. Обов'язки та обмеження Інвестиційної фірми при здійсненні нею професійної діяльності. 39	
VIII. Порядок ведення обліку та подання звітності щодо операцій з фінансовими інструментами . 44	
Глава 1. Порядок ведення обліку щодо операцій з цінними паперами/іншими фінансовими інструментами.....	44
Глава 2. Порядок подання звітності щодо операцій з фінансовими інструментами	47
Глава 3. Порядок проведення звірки наявності коштів та фінансових інструментів	47
Розділ IX. Порядок ведення обліку та подання звітності щодо коштів клієнтів	48
Глава 1. Порядок ведення обліку коштів клієнтів	48
Глава 2. Подання звітності щодо коштів клієнтів.....	48
Розділ X. Вимоги, спрямовані на врегулювання та запобігання конфлікту інтересів при провадженні професійної діяльності на фондовому ринку	49
Розділ XI. Порядок і строки розгляду звернень (скарг) клієнтів або потенційних клієнтів та професійних учасників фондового ринку	51
Розділ XII. Процедура запобігання несанкціонованому доступу до службової інформації. Вимоги, спрямовані на запобігання маніпулюванню цінами на ринках капіталу. Порядок навчання та підвищення кваліфікації працівників Інвестиційної фірми.....	52
Глава 1. Процедура запобігання несанкціонованому доступу до службової інформації і її неправомірному використанню, у тому числі при суміщенні різних видів професійної діяльності 52	
Глава 2. Вимоги, спрямовані на запобігання маніпулюванню цінами на ринках капіталу, установлені Інвестиційною фірмою.....	53
Глава 3. Порядок навчання та підвищення кваліфікації працівників Інвестиційної фірми	54

Вступ

1. Положення про провадження професійної діяльності з торгівлі фінансовими інструментами (надалі - Положення) регулює питання організації провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, визначає порядок та умови проведення операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, ведення обліку та подання звітності щодо операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, правила організації системи внутрішнього обліку тощо у ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФІРМА «МОТОР-ДІЛЕР», код ЄДРПОУ 24513000 (надалі – Інвестиційна фірма).

2. Це положення є достатнім для того, щоб забезпечити виконання Інвестиційною фірмою, її керівником та працівниками зобов'язань, визначених законодавством.

3. Інвестиційна фірма здійснює професійну діяльність з торгівлі фінансовими інструментами на підставі рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про видачу ліцензій (надалі – НКЦПФР) за наступними видами:

- субброкерської діяльності;
- брокерської діяльності;
- дилерської діяльності;
- діяльність з управління портфелем фінансових інструментів.

4. Інвестиційна фірма здійснює професійну діяльність у відповідності до чинного законодавства України, а саме Цивільного, Господарського та Податкового кодексів, Законів України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), а також правил (стандартів) провадження професійної діяльності на ринках капіталу, затверджених саморегулювальною організацією професійних учасників ринків капіталу, членом якої є Інвестиційна фірма, цього Положення, інших внутрішніх документів Інвестиційної фірми.

5. У разі внесення змін до законодавства, правил (стандартів) провадження професійної діяльності на ринках капіталу, затверджених саморегулювальною організацією професійних учасників ринків капіталу, членом якої є Інвестиційна фірма, це Положення діє в частині, що не суперечить вказаним змінам.

6. У Положенні наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

близькі особи - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, в тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі;

брокерська діяльність - це діяльність інвестиційної фірми з укладення деривативних контрактів та вчинення правочинів щодо фінансових інструментів за рахунок та від імені клієнтів або за рахунок клієнтів, але від свого імені;

безперервність надання послуг – це здатність інвестиційної фірми реалізовувати визначені нею бізнес-процеси у встановленому графіку роботи;

внутрішній облік - це упорядкована система збору, узагальнення та відображення інформації в грошовому та кількісному вираженні про всі правочини, операції з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, грошовими коштами, які здійснює інвестиційна фірма, у тому числі операції, не пов'язані з купівлею-продажем цінних паперів та інших фінансових інструментів, шляхом цілісного, неперервного і документального їх обліку, а також обліку пов'язаних з ними прав та зобов'язань;

генеральний договір - договір, укладений між Інвестиційною фірмою та фізичною або юридичною особою (юридичною особою - нерезидентом), з метою надання інвестиційних послуг та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з такими послугами;

дата укладання договору – дата досягнення сторонами згоди щодо всіх істотних умов договору та підписання відповідного договору щодо операцій з цінними паперами та/ або іншими фінансовими інструментами;

дата виконання договору - дата підписання документа, який підтверджує виконання сторонами зобов'язань, що передбачені договором, та/або дата настання останньої з наступних подій, які можуть відбуватися у будь-якій послідовності: перехід права власності на цінні папери або інші фінансові інструменти, що є об'єктами цивільних прав за договором, або здійснення оплати за договором, якщо сторони не домовилися про інше;

дилерська діяльність - це діяльність інвестиційної фірми з укладення деривативних контрактів та вчинення правочинів щодо фінансових інструментів від свого імені та за власний рахунок;

дилерський договір - договір купівлі-продажу (міни) цінних паперів або інших фінансових інструментів, що укладається інвестиційною фірмою від свого імені та за свій рахунок;

діяльність з управління портфелем фінансових інструментів - це діяльність інвестиційної фірми з управління портфелями фінансових інструментів, які складаються з одного або більше фінансових інструментів, в інтересах клієнтів;

договір доручення - договір, за яким одна сторона (повірений - Інвестиційна фірма) зобов'язується вчинити щодо цінних паперів або інших фінансових інструментів від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії;

договір комісії - договір, за яким одна сторона (комісіонер – інвестиційна фірма) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або декілька правочинів щодо цінних паперів та/ або інших фінансових інструментів від свого імені за рахунок комітента;

договір купівлі-продажу (міни) – договір, за яким Інвестиційна фірма здійснює купівлю, продаж, міну фінансових інструментів в інтересах клієнта та за його рахунок, в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача відповідно до умов укладеного з клієнтом договору комісії, договору доручення або наданого клієнтом замовлення до генерального договору;

договір на виконання - договір купівлі-продажу (міни) цінних паперів або інших фінансових інструментів, який укладається інвестиційною фірмою (комісіонером, повіреним) з третьою особою (контрагентом) на виконання умов договору комісії, договору доручення, укладеним між Інвестиційною фірмою та його клієнтом, або замовлення клієнта клієнта до генерального договору;

договір позики – договір, за яким інвестиційна фірма здійснює у власних інтересах або в інтересах та за рахунок клієнта або в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача операцій з передання у власність іншій стороні (позичальнику) або отримання у власність від іншої сторони певної кількості фінансових інструментів з відповідними реквізитами ідентифікації з обов'язком їх повернення через визначений строк або на вимогу однієї із сторін;

договір про управління фінансовими інструментами та грошовими коштами, призначеними для інвестування у фінансові інструменти (далі - договір про управління), - договір, за яким одна сторона (установник управління) передає другій стороні (управителю) на певний строк об'єкт (об'єкти) управління в інтересах установника управління або визначених ним третіх осіб за винагороду;

замовлення клієнта - доручення (розпорядження, наказ) клієнта торговцю на встановлених клієнтом умовах надати певного виду інвестиційну послугу з визначеними фінансовими інструментами на підставі генерального договору;

здійснення контролю - вирішальний вплив або можливість здійснення вирішального впливу на господарську діяльність інвестиційної фірми, що здійснюється, зокрема, шляхом реалізації права володіння або користування всіма його активами чи їх значною частиною, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування та прийняття рішення органами управління інвестиційної фірми, а також вчинення правочинів, які надають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління Інвестиційної фірми;

істотні умови договору – істотними умовами договорів, що укладаються Інвестиційною фірмою із клієнтами, контрагентами, іншими інвестиційними фірмами, є умови про предмет

договору, умови, що визначені чинним законодавством як істотні (обов'язкові) для договорів певного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї зі сторін сторонами було досягнуто згоди;

клієнт - особа, в інтересах та за рахунок якої діє інвестиційна фірма на підставі відповідного договору, у порядку, передбаченому чинним законодавством;

контрагент - особа, що укладає з інвестиційною фірмою договір купівлі-продажу (міни) цінних паперів або інших фінансових інструментів;

конфлікт інтересів - суперечність між особистими майновими, немайновими інтересами особи чи близьких їй осіб та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

об'єкти інвестування - фінансові інструменти;

об'єкти управління - цінні папери, інші фінансові інструменти та кошти, призначені для інвестування в цінні папери та інші фінансові інструменти, передані в управління при укладанні договору про управління, а також цінні папери, інші фінансові інструменти та кошти, набуті установником управління у зв'язку з виконанням управителем договору про управління;

операція РЕПО - операція купівлі (продажу) цінних паперів із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною, що здійснюється на основі єдиного договору РЕПО;

пов'язана особа в розумінні чинного законодавства це:

- **юридична особа**, яка здійснює контроль за відповідною юридичною особою або контролюється відповідною юридичною особою, або перебуває під спільним контролем з такою юридичною особою;

- **фізична особа або члени її сім'ї**, які здійснюють контроль за відповідною юридичною особою. Членами сім'ї фізичної особи вважаються її чоловік або дружина, прямі родичі (діти або батьки) фізичної особи, її чоловіка або дружини, а також чоловік або дружина будь-якого прямого родича фізичної особи;

- **посадова особа відповідної юридичної особи**, уповноважена провадити від її імені юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або припинення правових відносин, а також члени сім'ї такої особи. Членами сім'ї такої посадової особи є її чоловік або дружина, прямі родичі (діти або батьки) посадової особи, її чоловіка або дружини, а також чоловік або дружина будь-якого прямого родича фізичної особи;

реквізити ідентифікації договору - дата та місце укладання договору, вид та номер договору за нумерацією, яка здійснюється у встановленому інвестиційною фірмою порядку відповідно до вимог чинного законодавства;

строкові операції – правочини з набуття, зміни або припинення прав та зобов'язань за ф'ючерсними контрактами, форвардними контрактами, опціонами та свопами, що здійснюються Інвестиційними фірмами відповідно до вимог законодавства;

субброкерська діяльність - це діяльність Інвестиційної фірми з прийняття від клієнтів замовлень на укладення деривативних контрактів та вчинення правочинів щодо фінансових інструментів за рахунок клієнтів і надання відповідних замовлень для виконання іншої інвестиційної фірми, яка здійснює брокерську діяльність;

управитель - інвестиційна фірма, який в установленому законодавством порядку отримав ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами, а саме діяльності з управління цінними паперами, та яким укладено договір про управління з установником управління;

установник управління - власник (клієнт), який передає управителю в управління об'єкт (об'єкти) управління;

фактори ризику - обставини, які можуть призвести до часткової або повної втрати коштів клієнта, у тому числі за рахунок зниження вартості цінних паперів та/ або інших фінансових інструментів;

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, регулятор.

7. Інші терміни, визначення яких не наведено, вживаються у Положенні відповідно до чинного законодавства.

Розділ І. Процедури прийняття рішень відповідними особами

Глава 1. Загальні організаційні вимоги

1. Інвестиційна фірма дотримується наступних організаційних вимог:
 - створює, впроваджує та підтримує процедури прийняття рішень та організаційну структуру, яка забезпечує функціонування визначеного та документально оформленого розподілу функцій та обов'язків і порядку звітності;
 - забезпечує, щоб їх відповідальні особи знали про процедури, яких слід дотримуватися для належного виконання ними своїх обов'язків;
 - встановлює, впроваджує та підтримує належні механізми внутрішнього контролю, призначені для забезпечення дотримання рішень та процедур на всіх організаційних рівнях Інвестиційної фірми;
 - наймає персонал, який володіє навичками, знаннями та досвідом, необхідним для виконання покладених на них обов'язків;
 - створює, впроваджує та підтримує ефективну внутрішню звітність та передачу інформації на всіх відповідних організаційних рівнях Інвестиційної фірми;
 - підтримує актуальні та впорядковані записи про свою діяльність та внутрішню організацію;
 - гарантує, що виконання декількох функцій відповідними працівниками Інвестиційної фірми, не перешкоджає цим працівникам виконувати будь-яку конкретну функцію надійно, чесно та професійно;
 - при провадженні професійної діяльності на фондовому ринку, враховує характер, масштаб та складність своєї професійної діяльності, а також вид і обсяг інвестиційних послуг та іншої діяльності, що здійснюється Інвестиційною фірмою.
2. Інвестиційною фірмою створені, впроваджені та підтримуються системи та процедури, які є достатніми для забезпечення безпеки, цілісності та конфіденційності інформації, враховуючи характер відповідної інформації.
3. Інвестиційна фірма відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» здійснює контроль за дотриманням вимог щодо захисту конфіденційної інформації.
4. Інвестиційною фірмою встановлені, впроваджені та підтримуються адекватні підходи для забезпечення безперервності надання послуг, а у випадку збоїв таких систем та процедур, збереження системно важливих даних та функцій для підтримання надання інвестиційних послуг та діяльності, а у випадках коли таке збереження є неможливим, забезпечує своєчасне відновлення таких даних, функцій та своєчасне відновлення надання інвестиційних послуг та діяльності.
5. Інвестиційною фірмою встановлені, впроваджені та підтримуються процедури бухгалтерського обліку, які дають можливість своєчасно надавати фінансові звіти компетентним органам на їх вимогу, що відображають справжній та реальний фінансовий стан Інвестиційної фірми з дотриманням всіх стандартів та правил бухгалтерського обліку.
6. Інвестиційна фірма постійно здійснює моніторинг та на регулярній основі оцінює адекватність та ефективність своїх систем, механізмів внутрішнього контролю (комплаєнсу, внутрішнього аудиту та управління ризиками) та, у разі необхідності, вживає необхідних заходів для усунення будь-яких недоліків.
7. Інвестиційна фірма здійснює навчання та підвищення кваліфікації працівників Інвестиційної фірми відповідно до вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів НКЦПФР.

Глава 2. Процедури прийняття рішень відповідними особами

1. **Відповідна особа** – будь-яка з перелічених нижче осіб Інвестиційної фірми:
 - особа, що входить до складу керівництва, або є керівником структурного підрозділу інвестиційної фірми або особа, що входить до складу керівництва;
 - особа, яка є учасником;

- працівник, а також будь-яка інша фізична особа, послугами якої користується та послуги якої контролює Інвестиційна фірма, та яка задіяна в наданні Інвестиційною фірмою послуг в рамках провадження професійної діяльності;
 - створює, впроваджує та підтримує процедури прийняття рішень та організаційну структуру, яка забезпечує функціонування визначеного та документально оформленого розподілу функцій та обов'язків і порядку звітності;
 - здійснює операції з фінансовими інструментами відповідно до загальних лімітів та обмежень на операції з фінансовими інструментами, якщо такі встановлені уповноваженими органами Інвестиційної фірми.
2. У разі, якщо відповідні особи не беруть участь в укладенні особистих угод, передбачених Порядком укладання особистих угод, що є складовою Положення, то прийняття рішень відповідними особами здійснюється у відповідності до обмежень, визначених статутними документами, посадовими інструкціями, цим та іншими положеннями та документами Інвестиційної фірми, законодавчими та нормативно-правовими актами.
3. Кожна особа, яка згідно визначення у пункті 1 цієї глави віднесена до кола відповідних осіб, має бути проінформована про цей факт.

Глава 3. Процедури безперервності надання послуг

1. Безперервність надання послуг полягає у забезпеченні безперервності діяльності відповідно до графіку роботи Інвестиційної фірми та дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Інвестиційна фірма регулярно, але не рідше 1 (одного) разу на рік, тестує свою діяльність на настання надзвичайних ситуацій з метою забезпечення своєчасної реакції персоналу, збереження бізнесу та клієнтів. Основною метою такої процедури є протидія перериванню бізнес-діяльності та захист критичних бізнес-процесів від впливу серйозних відмов інформаційних систем чи лиха і забезпечення їх своєчасного відновлення.

2. Інвестиційна фірма встановлює, впроваджує та підтримує адекватні підходи для забезпечення безперервності надання послуг, а у випадку збоїв таких систем та процедур, забезпечує збереження системно важливих даних та функцій для підтримання надання інвестиційних послуг та діяльності, а у випадках коли таке збереження є неможливим, своєчасне відновлення таких даних, функцій та своєчасне відновлення надання інвестиційних послуг та діяльності.

3. Вимоги до зберігання документів і записів у системі внутрішнього обліку Інвестиційної фірми:

- записи у системі внутрішнього обліку Інвестиційної фірми зберігаються на надійному носії, що дозволяє зберігати інформацію у спосіб, доступний для подальшої передачі за вимогою на запит НКЦПФР, і в такій формі та у спосіб, щоб виконувалися наступні умови:

- НКЦПФР має можливість отримати доступ до них і відтворити кожен ключову стадію обробки кожного правочину;
- будь-які виправлення чи інші поправки та вміст записів до таких виправлень або поправок можуть бути легко встановлені;
- неможливо маніпулювати чи змінювати записи іншим чином;
- існує можливість використання із залученням додаткових технічних засобів, якщо аналіз даних неможливо здійснити у зв'язку із обсягом та характером даних;
- внутрішні положення Інвестиційної фірми відповідають вимогам ведення обліку, незалежно від технології, що використовується.

4. Записи та документи, які визначають відповідні права та обов'язки Інвестиційної фірми та клієнта за договором про надання послуг, або умови, на яких надає послуги клієнту, зберігаються протягом всього терміну тривалості ділових відносин з клієнтом.

5. Інвестиційна фірма веде облік замовлень та подальших доручень (розпоряджень), пов'язаних з ними, отриманих від клієнта, а також прийнятих Інвестиційною фірмою рішень щодо вчинення правочинів на їх виконання і вчинених правочинів, та зберігає інформацію, відповідно до вимог цього Положення в тій мірі, в якій вона застосовується до замовлення чи прийнятого Інвестиційною фірмою рішення щодо нього.

6. Перелік ключових бізнес-процесів Інвестиційної фірми є наступним:

- фінансовий моніторинг;
- обслуговування клієнтів;
- обробка інформації та здійснення платежів;
- ведення внутрішнього обліку операцій з цінними паперами;
- забезпечення безпеки, в тому числі інформаційної;
- управління ризиками.

7. Загрозою безперервності діяльності Інвестиційної фірми можуть стати непередбачені обставини (надзвичайні ситуації), зокрема обставини, що виникли в результаті військових дій, аварії, небезпечного природного явища, катастрофи, стихійного чи іншого лиха, які можуть спричинити або спричинили собою людські жертви, шкоду здоров'ю людей або навколишньому середовищу, значні матеріальні збитки та порушення умов життєдіяльності людей. Непередбачені обставини призводять до неможливості функціонування Інвестиційної фірми в звичайному режимі.

8. Інвестиційна фірма запроваджує обмеження і розмежування доступу своїх працівників до електронних ресурсів, у тому числі з'єднання з мережею Інтернет та організовує антивірусний захист з метою забезпечення безперервності бізнес-процесів та запобіганню втрати даних, пошкодження або втрати інформації, електронних документів в результаті впливу різних чинників, випадкових або навмисних дій. Також Інвестиційна фірма встановлює відповідні налаштування корпоративної електронної пошти, що забезпечують обмеження приймання підозрілих листів, повідомлень, файлів, використовує резервний сервер. Має дві лінії зв'язку.

9. Інвестиційна фірма під час здійснення діяльності використовує безперебійні джерела живлення, підключення резервного каналу електропостачання з метою забезпечення продовження роботи в штатному режимі у випадку настання надзвичайної ситуації техногенного характеру.

У разі виникнення такої ситуації Інвестиційна фірма зобов'язана залучити відповідні служби для усунення аварії. До їх приїзду своїми силами здійснити всі можливі дії для мінімізації збитків і збереження життя та здоров'я працівників Інвестиційної фірми.

10. У разі виникнення пожежі викликати оперативно-рятувальну службу, вимкнути електроживлення, зупинити роботу вентиляційних систем, невідкладно організувати евакуацію працівників згідно плану евакуації. Здійснити всі можливі дії для збереження цілісності інформаційного масиву діяльності Інвестиційної фірми на будь-яких носіях. За можливості здійснити дії, спрямовані на гасіння пожежі штатними засобами.

11. З метою забезпечення безперервності діяльності Інвестиційна фірма організовує відповідне навчання своїх працівників.

12. Навчання працівників діям, що забезпечують безперервність діяльності Інвестиційної фірми, здійснюється керівником Інвестиційної фірми або уповноваженою особою при прийомі на роботу та в процесі діяльності Інвестиційної фірми не рідше одного разу на рік.

Розділ II. Порядок вчинення правочинів щодо фінансових інструментів (укладання договорів)

1. Договори укладаються (вчиняються) Інвестиційною фірмою відповідно до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» та Вимог до договорів, які укладаються під час провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів)- діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами, затверджених рішенням НКЦПФР від 03.11.2020р. №641 (надалі – Вимоги).

2. Інвестиційна фірма під час встановлення ділових відносин до надання клієнту будь-якої інвестиційної послуги укладає з клієнтом Генеральний договір або інший договір, який передбачає оцінювання клієнта.

3. Генеральний договір або інший договір, який укладається між Інвестиційною фірмою та її клієнтом та містить результати проведеного Інвестиційною фірмою оцінювання клієнта, укладається виключно в письмовій формі, викладається у формі єдиного документа,

підписаного сторонами, у паперовому вигляді або у вигляді електронного документа з дотриманням вимог законодавства.

4. За згодою клієнта Генеральний договір може укладатися шляхом приєднання клієнта до запропонованого Інвестиційною фірмою Генерального договору з урахуванням вимог, встановлених частиною другою статті 6 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», який постійно розміщений для ознайомлення у вигляді електронного документа на власному веб-сайті Інвестиційної фірми. При укладенні Генерального договору Інвестиційна фірма не має права обмежувати право клієнта на укладення договору з Інвестиційною фірмою у формі єдиного документа.

5. Предметом Генерального договору є встановлення порядку надання Інвестиційною фірмою інвестиційних послуг клієнту та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з такими послугами, в залежності від результатів проведеного оцінювання клієнта.

6. Генеральний договір передбачає можливість проведення повторного оцінювання клієнта на його письмову вимогу щодо віднесення себе до іншої категорії клієнтів, або взагалі, або стосовно однієї чи більше інвестиційних послуг та/або операцій та/або стосовно фінансових інструментів.

Генеральний договір, який укладається між Інвестиційною фірмою та клієнтом, який за результатами проведеного оцінювання був віднесений до категорії непрофесійних клієнтів, передбачає більш високий рівень захисту такого клієнта.

7. Предметом Генерального договору, який укладається між двома інвестиційними фірмами або Інвестиційною фірмою та іноземною інвестиційною фірмою, є встановлення порядку надання взаємних інвестиційних послуг та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з такими послугами, між такими особами. При укладанні такого Генерального договору обидві особи можуть виступати одна до одної у якості клієнта та надавача інвестиційних послуг.

У випадку коли Генеральний договір укладається шляхом приєднання клієнта до нього, такий договір складається з публічної частини та індивідуальної частини, підписанням якої клієнт приєднується до договору в цілому.

Індивідуальна частина Генерального договору укладається з клієнтом у письмовій формі (у паперовому вигляді або у вигляді електронного документа) з обов'язковим зазначенням у такому договорі умов, встановлених Вимогами для відповідного виду договорів.

8. Інвестиційна фірма надає послуги клієнту лише на підставі замовлень, отриманих від клієнта, крім випадків укладення з клієнтом договору комісії та/або договору доручення.

Замовлення клієнта - це доручення (розпорядження, наказ) клієнта Інвестиційній фірмі на встановлених клієнтом умовах надати певного виду інвестиційну послугу з визначеними фінансовими інструментами на підставі Генерального договору.

9. Номер договору, що укладається Інвестиційною фірмою, повинен містити присвоєну літерну ознаку виду договору, а саме:

9.1. Договори при здійсненні брокерської діяльності:

9.1.1. договір доручення – «БД» (присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона за договором виступає повіреним);

9.1.2. договір комісії – «БК» (присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона за договором виступає комісіонером);

9.1.3. генеральний договір - «ГД» (присвоюється Інвестиційною фірмою при укладанні договору з клієнтом, який не є інвестиційною фірмою),

9.1.4. договір субкомісії – «БСС» (присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона за договором субкомісії з іншою інвестиційною фірмою виступає субкомісіонером),

9.1.5. договір субкомісії - «БСК» (присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона за договором субкомісії з іншою інвестиційною фірмою виступає комітентом);

9.1.6. договір на виконання договору комісії, договору доручення, наданого замовлення клієнта до генерального договору, укладених з клієнтом, який не є інвестиційною фірмою – «БВ»;

9.1.7. договір на виконання договору комісії, договору доручення, договору субкомісії, наданого замовлення клієнта до генерального договору, укладених між інвестиційними фірмами – «БВТ» (присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона за договором з іншою інвестиційною фірмою виступає комісіонером, субкомісіонером або повіреним), «БВК»

(присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона в інтересах свого клієнта виступає комітентом за договором з іншою інвестиційною фірмою);

9.2. Договори при здійсненні дилерської діяльності:

9.2.1. дилерські договори – «ДД»;

9.2.2. договір комісії - «ДКК» (присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона за договором виступає комітентом);

9.2.3. договір доручення - «ДДД» (присвоюється Інвестиційною фірмою, якщо вона за договором виступає довірительом);

9.3. Для надання інвестиційних послуг з розміщення цінних паперів (андеррайтингу) Інвестиційна фірма укладає з клієнтом:

9.3.1. додатковий договір до генерального договору (договір андеррайтингу) - «АА»;

9.3.2. договір на придбання (договір щодо відчуження) – «АП»;

6.3.3. договір про спільну діяльність – «АС».

9.4. При виконанні операцій РЕПО до літерної ознаки номера договору додається літерна ознака - «Р»;

9.5. При виконанні операцій позики до літерної ознаки номера договору додається літерна ознака - «П».

10. Порядок нумерації договорів наступний:

- наскрізна цифрова нумерація, літерна ознака виду договору.

11. Для відображення договорів, укладених на організованому ринку, у внутрішньому обліку Інвестиційної фірми до номера біржового контракту додається нумерація договорів відповідно до пункту 10 цього розділу.

12. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом та/або нормативно-правовими актами НКЦПФР як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.

13. Крім істотних умов договору на надання послуг, у договорі (за винятком договорів, що укладаються на організованих ринках) зазначаються, зокрема:

- реквізити ідентифікації договору;

- реквізити сторін:

- для юридичної особи: повне або скорочене найменування (у разі наявності); код за ЄДРПОУ - для юридичної особи - резидента; номер реєстрації відповідно до торговельного, банківського або судового реєстру або реєстру місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи (далі - номер реєстрації) - для юридичної особи - нерезидента;

- для фізичної особи: прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності); серія (за наявності) і номер паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу), дата видачі та орган, що його видав; для фізичної особи - резидента - реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі відсутності відповідно до законодавства - не зазначається);

- місцезнаходження сторін;

- серія, номер, дата видачі ліцензії (у разі наявності) Інвестиційної фірми на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами та/або дата і номер рішення НКЦПФР про видачу ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами;

- у разі якщо клієнтом/іншою стороною за договором є професійний учасник фондового ринку - інвестиційна фірма, вказуються серія, номер, дата видачі ліцензії (у разі наявності) та/або дата і номер рішення НКЦПФР про видачу ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності - діяльності з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку;

- відповідальність сторін і порядок розгляду спорів;

- порядок нарахування та сплати винагороди за надання послуг відповідно до договору (крім договорів укладених під час здійснення дилерської діяльності, договору позики, договору РЕПО);

- порядок, термін (терміни) та спосіб (способи) надання Інвестиційною фірмою звіту (звітів) клієнту (крім договорів укладених під час здійснення дилерської діяльності, договору позики, договору РЕПО);

- підтвердження, що інформація, зазначена в частині другій статті 12 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», надана клієнту (крім договорів укладених при здійсненні дилерської діяльності);
- відомості про засоби зв'язку між сторонами договору, а також відомості про уповноважених осіб сторін, через яких сторони підтримуватимуть зв'язок, у разі якщо такими особами не є особи, що підписали договір;
- порядок зміни умов договору та умови його розірвання;
- умови щодо збереження та захисту інформації, що відповідно до закону належить до конфіденційної, у тому числі інформації, доступ до якої обмежений клієнтом;
- право Інвестиційної фірми відмовити клієнту в укладенні/виконанні договору комісії, договору доручення, виконанні замовлень, інших розпоряджень (доручень) клієнта, зокрема у випадку, якщо Інвестиційна фірма вбачає, що такі дії можуть призвести до порушення вимог законодавства України (зокрема, маніпулювання цінами на фондовому ринку або укладання договорів з використанням інсайдерської інформації).

14. Також у договорі може міститися підтвердження, що до моменту укладання договору (крім дилерського договору) з клієнтом додатково надана інформація про:

- фінансову послугу, що пропонується надати клієнту, із зазначенням вартості цієї послуги для клієнта, якщо інше не передбачено законами з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг;
- умови надання додаткових фінансових послуг та їх вартість;
- порядок сплати податків і зборів за рахунок фізичної особи в результаті отримання фінансової послуги;
- правові наслідки та порядок здійснення розрахунків з фізичною особою внаслідок дострокового припинення надання фінансової послуги;
- механізм захисту Інвестиційною фірмою прав клієнтів та порядок врегулювання спірних питань, що виникають у процесі надання фінансової послуги;
- реквізити органу, який здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг (адреса, номер телефону тощо), а також реквізити органів з питань захисту прав споживачів.

15. При зміні істотних умов або розірванні договору, що має наслідком виникнення, зміну або припинення зобов'язань Інвестиційної фірми та/або її клієнта, така зміна або розірвання оформлюється додатковим договором та відображається факт укладання додаткового договору у внутрішньому обліку.

16. Додаткові договори укладаються та оформляються в тому самому порядку та формі, що і основні договори, крім договорів, укладених на організованих ринках.

17. Додатковий договір, крім умов договору, що змінюються, обов'язково повинен містити посилання на основний договір (договір, до якого додатковим договором вносяться зміни або який відповідно до додаткового договору буде розірваний).

18. Додаткові договори повинні мати нумерацію, яка б однозначно дозволяла їх ідентифікувати.

19. З моменту виконання першої частини операції РЕПО, розірвання договору РЕПО в односторонньому порядку внаслідок невиконання або неналежного виконання однією із сторін умов договору не потребує укладання додаткового договору.

20. На організованому ринку укладання (вчинення) договорів, внесення змін до них або їх розірвання, виконання договорів здійснюються з дотриманням правил відповідного оператора організованого ринку.

21. Правочини щодо фінансових інструментів, що вчиняються за межами України, вчиняються Інвестиційною фірмою відповідно до вимог законодавства країни їх вчинення.

22. У випадку коли Генеральний договір (інший договір, який містить результати проведеного оцінювання клієнта) укладається між Інвестиційною фірмою та іноземною інвестиційною фірмою він повинен відповідати вимогам законодавства країни де він укладається. Правочини щодо фінансових інструментів, що вчинятимуться на виконання такого договору, повинні вчинятися відповідно до вимог законодавства країни де вчиняються такі правочини.

23. Проведення Інвестиційною фірмою брокерської діяльності за генеральними договорами з подальшим врегулюванням зобов'язань Клієнта здійснюється відповідно до нормативно-правових актів НКЦПФР щодо порядку та умов провадження Інвестиційною

фірмою брокерської діяльності за генеральними договорами з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта.

24. Договори купівлі-продажу, міни, позики фінансових інструментів, строкові контракти, можуть укладатись у письмовій формі у вигляді паперового документа, електронного документа або шляхом обміну зустрічними повідомленнями за допомогою засобів комунікацій, визначених Генеральним договором або іншим договором, який містить результати проведеного Інвестиційною фірмою оцінювання клієнта. Такі договори, строкові контракти разом з Генеральним договором або іншим договором, що містить результати проведеного Інвестиційною фірмою оцінювання клієнта, сукупно мають містити всі умови, відомості та реквізити, визначені Вимогами.

Розділ III. Порядок укладання особистих угод

1. Порядок укладання особистих угод має на меті забезпечення та застосування Інвестиційною фірмою ефективних організаційно-розпорядчих заходів з метою вжиття всіх обґрунтованих заходів, спрямованих на запобігання негативному впливу конфлікту інтересів, визначеному чинним законодавством, на інтереси своїх клієнтів.

2. Терміни застосовуються у тих значеннях, що визначені законодавством України.

3. Особиста угода — вчинення правочину щодо фінансових інструментів, що проводиться відповідною особою, або в її інтересах, у будь-якому з таких випадків:

1) вчинення правочину щодо фінансових інструментів провадиться не в рамках виконання такими особами своїх професійних обов'язків;

2) операції здійснюються за рахунок будь-якої з наступних осіб:

- відповідної особи;

- будь-якої особи, з якою відповідна особа має сімейні стосунки;

- особи, стосовно якої відповідна особа має безпосередню чи опосередковану матеріальну зацікавленість у результаті вчинення правочину, крім отримання комісії за його вчинення;

- особи, які здійснюють виконавчі функції - директор, або інша фізична особа, відповідальна за управління поточною діяльністю Інвестиційної фірми, зокрема, відповідальна за реалізацію політики стосовно надання Інвестиційною фірмою послуг клієнтам;

- особи, з якою відповідна особа має сімейні відносини - будь-яка з нижче перелічених осіб:

• особа, яка перебуває у шлюбі із відповідною особою, або особа, яка спільно проживає, пов'язана спільним побутом, має взаємні права та обов'язки із відповідною особою, але не перебуває з нею у шлюбі;

• рідна дитина або пасинок або падчерка відповідної особи, які знаходяться на утриманні відповідної особи;

• будь-яка інша близька особа щодо відповідної особи, яка спільно проживає, пов'язана спільним побутом, має взаємні права та обов'язки із відповідною особою, протягом одного і більше року на дату особистої угоди.

Відповідними особами є:

- особа, що входить до складу керівництва, або є керівником структурного підрозділу;

- особа, яка є учасником;

- працівник, а також будь-яка інша фізична особа, послугами якої розпоряджається та послуги якої контролює Інвестиційна фірма та яка задіяна в наданні Інвестиційною фірмою інвестиційних послуг та провадженні професійної діяльності;

- інші особи, якщо їх визначено такими чинним законодавством.

4. Інвестиційна фірма підтримує належні заходи, спрямовані на запобігання діям, які передбачені далі у пунктах 5 – 7, будь-якою відповідною особою, залученою до діяльності, яка може викликати конфлікт інтересів, або особою, яка має доступ до внутрішньої інформації або до іншої конфіденційної інформації, що стосується клієнтів або договорів з

ними чи на їх користь, в силу діяльності, що здійснюється нею від імені Інвестиційної фірми.

5. Інвестиційна фірма забезпечує, щоб відповідні особи не укладали особисту угоду, яка відповідає хоча б одному з таких критеріїв:

- такій особі заборонено укласти угоди, оскільки вона має доступ до внутрішньої або іншої конфіденційної інформації, що стосується клієнтів або угод з ними чи на їх користь;
- укладання угоди пов'язано із зловживанням або неправомірним розкриттям внутрішньої або іншої конфіденційної інформації;
- укладення угоди суперечить або може суперечити обов'язкам Інвестиційної фірми відповідно до вимог цього розділу.

6. Інвестиційна фірма забезпечує, щоб відповідні особи не надавали порад чи рекомендацій, крім випадків, коли це відбувається під час виконання функціональних обов'язків в межах провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, зокрема, при наданні послуг відповідно до договору з клієнтом, будь-якій іншій особі щодо укладання правочину щодо фінансових інструментів, який підпадатиме під дію пункту 5, або у випадках:

- відповідні особи не можуть укласти особисті угоди чи вчинити інші правочини (крім як при виконанні функцій маркет-мейкерів згідно законодавства або при виконанні розпорядження клієнта, наданого за самостійною ініціативою такого клієнта, в інтересах будь-якої іншої особи, включаючи іншу інвестиційну фірму) щодо фінансових інструментів, яких стосується інвестиційне дослідження, або будь-яких пов'язаних фінансових інструментів (фінансових інструментів, на ціну яких значною мірою впливає зміна цін на фінансові інструменти, які є предметом інвестиційного дослідження, до яких відносяться деривативи на такі фінансові інструменти), виходячи з розуміння про імовірний строк підготовки та/або зміст інвестиційного дослідження, яке не є публічно доступним або доступним клієнтам і зміст якого не є очевидним з інформації, яка є доступною, поки особи, серед яких розповсюджуватиметься це інвестиційне дослідження, не матимуть достатньої можливості діяти відповідно до такого дослідження;

- в обставинах, не зазначених у попередньому абзаці, відповідні особи, що беруть участь у підготовці інвестиційного дослідження, не повинні укласти особисті угоди щодо фінансових інструментів, яких стосується інвестиційне дослідження або будь-яких пов'язаних фінансових інструментів, всупереч цим рекомендаціям, окрім виняткових обставин за умови попереднього схвалення з боку особи, відповідальної за ризики чи комплаєнс.

7. З метою уникнення неправомірного розкриття внутрішньої інформації Інвестиційна фірма забезпечує, щоб відповідні особи, крім випадків, коли це відбувається під час виконання функціональних обов'язків в межах провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, зокрема, наданні послуг відповідно до договору з клієнтом, не розкривали будь-якій іншій особі будь-яку інформацію чи висновок, якщо відповідна особа знає або має знати, що таке розкриття призведе або може призвести до однієї з таких подій:

- інша особа укладе договір щодо фінансових інструментів, який підпадатиме під дію пунктів 5 - 7;
- інша особа порадить будь-якій іншій особі укласти таку угоду або відшукає іншу особу, яка може укласти таку угоду в її інтересах.

8. Відповідні заходи здійснюються таким чином, щоб:

- кожна з відповідних осіб усвідомлювала обмеження щодо особистих угод та суть заходів, запроваджених Інвестиційною фірмою у зв'язку з особистими угодами та розкриттям інформації;

- Інвестиційна фірма негайно отримувала інформацію про будь-яку особисту угоду, укладену відповідною особою, шляхом повідомлення про цю угоду або за допомогою інших дій, які дозволяють Інвестиційній фірмі ідентифікувати такі угоди;

- було забезпечено збереження записів про особисті угоди, щодо яких було повідомлено Інвестиційну фірму або які були виявлені нею, включаючи інформацію про будь-які дозволи або заборони щодо таких угод.

9. Вимоги пунктів 4 – 8 не застосовуються до особистих угод, які укладаються Інвестиційною фірмою на підставі договору про управління цінними паперами, іншими

фінансовими інструментами і коштами, призначеними для інвестування в цінні папери та інші фінансові інструменти, укладеного з відповідною особою.

10. Особа, відповідальна за ризики або керівник мають право вимагати у відповідної особи, додаткову інформацію та документи стосовно особистої угоди, яку така особа має намір укласти, або щодо вже укладеної угоди.

11. Особа, відповідальна за ризики або керівник мають право відмовити у погодженні особистої угоди, якщо її укладання суперечитиме Порядку укладання особистих угод або законодавству, а також у випадках, якщо відповідна особа, не надала додаткову інформацію та документи стосовно особистої угоди.

12. Особа, відповідальна за ризики або керівник здійснюють контроль за виконанням встановлених в Інвестиційній фірмі правил і процедур, спрямованих на запобігання виникненню конфлікту інтересів і дотримання порядку проведення особистих угод.

Розділ IV. Процедури моніторингу та виявлення «підозрілих» операцій

1. До «підозрілих» операцій відносять правочини щодо фінансових інструментів, за наслідком вчинення яких настане або може настати порушення законодавства України, до якого, зокрема, відноситься маніпулювання цінами на фондовому ринку або укладання договорів з використанням інсайдерської інформації.

2. Надаючи фінансові послуги Інвестиційна фірма забезпечує моніторинг та виявлення «підозрілих» операцій до початку, у процесі, під час спроби їх проведення.

3. Процедуру моніторингу та виявлення «підозрілих» операцій розроблено з метою підвищення оперативності виявлення та припинення порушень під час здійснення операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами. З метою запобігання маніпулюванню цінами на фондовому ринку або укладання договорів з використанням інсайдерської інформації, працівники Інвестиційної фірми повинні дотримуватись пріоритету інтересів клієнта - угоди за розпорядженням клієнта в обов'язковому порядку мають пріоритет до виконання ніж угоди в інтересах Інвестиційної фірми.

4. Працівникам Інвестиційної фірми забороняється:

- маніпулювати ринком та примушувати клієнта до купівлі-продажу фінансових інструментів, використовуючи спотворену інформацію про цінні папери, про емітентів емісійних цінних паперів, про ціни на цінні папери та інші фінансові інструменти;

- надавати рекомендації щодо операцій на фондовому ринку з метою створення сприятливих умов для проведення операцій в інтересах Інвестиційної фірми, якщо вони перешкоджають інтересам клієнта, суперечать чинному законодавству, нормативно-правовим актам, положенням та стандартам професійної діяльності;

- укладати правочини за власний рахунок на підставі відомостей, отриманих із розпоряджень клієнта;

- провадити діяльності, що має відношення до маніпулювання та неправомірного використання інсайдерської інформації.

5. Заходи, які запроваджені Інвестиційною фірмою, спрямовані на моніторинг та виявлення «підозрілих» операцій:

- встановлення порядку проведення навчання працівників Інвестиційної фірми з метою уникнення маніпулювання та неправомірного використання інсайдерської інформації;

- дотримання встановлених на законодавчому рівні заборон щодо маніпулювання та неправомірного використання інсайдерської інформації та встановлення відповідальності за порушення заборон;

- аналіз чинного законодавства щодо ознак маніпулювання та неправомірного використання інсайдерської інформації;

- моніторинг нормативно-правових актів НКЦПФР, правил та внутрішніх положень операторів організованого ринку з приводу ознак зловживань на фондовому ринку та засобів запобігання правопорушенню;

- моніторинг укладених угод на фондовому ринку;

- зосередження уваги клієнта на проведенні операцій на організованому ринку з метою формування об'єктивної ціни на цінні папери;

- надання клієнтам роз'яснень, спрямованих на уникнення ризиків залучення до шахрайських схем, які можуть використовуватися при торгівлі цінними паперами;
- при отриманні від клієнта розпорядження із зазначенням конкретних умов щодо вчинення правочину, повідомляти клієнта про те, що виконання такого розпорядження може призвести до порушення вимог законодавства України, у тому числі до маніпулювання цінами на фондовому ринку або укладання договорів з використанням інсайдерської інформації;
- аналіз операцій клієнта (їх сукупності) щодо наявності/відсутності ознак маніпулювання та неправомірного використання інсайдерської інформації;
- у разі виникнення підозри щодо наявності ознак маніпулювання цінами, вимагати від клієнта документального аргументування того, що вчинені клієнтом дії не мають на меті вплинути на ціну фінансового інструменту.

6. Інвестиційна фірма зобов'язана провести ідентифікацію та верифікацію особи клієнта відповідно до вимог законодавства України, яке регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

7. Інвестиційна фірма здійснює моніторинг та виявлення «підозрілих» операцій, зокрема:

7.1. проводить на постійній основі моніторинг ділових відносин із клієнтами та фінансових операцій, що здійснюються в процесі таких відносин, щодо відповідності таких фінансових операцій наявній у Інвестиційної фірми інформації про клієнта, його діяльність та його ризик-профіль (у тому числі щодо відповідності фінансових операцій клієнта очікуваній/запланованій ним діяльності на етапі встановлення ділових відносин);

7.2. забезпечує відбір незвичайних фінансових операцій (які, зокрема, є складними фінансовими операціями, незвичайно великими, проведеними в незвичний спосіб, не мають очевидної економічної чи законної мети, не відповідають фінансовому стану клієнта), запроваджуючи періодичний аналіз всіх фінансових операцій клієнтів (зокрема щодня, щотижня, щомісяця, щокварталу);

7.3. залучає необхідних працівників Інвестиційної фірми до здійснення аналізу фінансових операцій із делегуванням їм відповідних функціональних обов'язків та прав, проводить для них навчальні заходи, щоб такі працівники були здатні виявляти незвичну та підозрілу діяльність клієнтів;

7.4. забезпечує оперативний розгляд уповноваженими працівниками Інвестиційної фірми незвичайних фінансових операцій та прийняття рішень щодо віднесення таких до категорії «підозрілих» операцій або щодо відсутності підозр за результатами аналізу.

8. Відповідальність за своєчасність виявлення і надання інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, або стосовно яких є достатні підозри, що вони пов'язані, стосуються або призначені для фінансування тероризму чи фінансування розповсюдження зброї масового знищення покладається на працівника Інвестиційної фірми, відповідального за здійснення фінансового моніторингу.

9. Запобігання здійсненню «підозрілих» операцій на організованих ринках покладається на операторів організованого ринку відповідно до встановлених вимог законодавства та внутрішніх документів оператора організованого ринку.

10. Дії, які вважаються маніпулюванням цінами на організованому ринку, визначені в розділі XII.

11. При виконанні договору/замовлення або прийнятті рішення про виконання договору/замовлення клієнта поза межами організованого ринку, Інвестиційна фірма повинна перевірити справедливість запропонованої клієнту ціни.

12. Критерієм визначення операції як «підозрілої», що здійснюється поза межами організованого ринку є

- наявність обґрунтованих підозр, що операція з цінними паперами здійснюється для легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом;
- наявність обґрунтованих підозр, що операція з цінними паперами здійснюється із використанням інсайдерської інформації.

13. Не може бути визнана «підозрілою» операція стосовно тих цінних паперів, що є в біржовому списку фондових бірж України, але щодо яких на організованому ринку відсутня інформація про укладення угод за період останніх 6 місяців і більше.

14. У разі виявлення угоди, що відповідає «підозрілій» операції, необхідно провести наступні дії:

- аналіз можливих причин її виникнення та проведення перевірки такої угоди;
- аналіз документів та інформації, отриманої від клієнта щодо цієї угоди, цін, що склалися на організованому ринку, особливостей випуску та обігу цінних паперів, фінансових показників емітента (для недержавних цінних паперів);
- проінформувати керівника Інвестиційної фірми та особу, відповідальну за ризики, про дії клієнта чи групи клієнтів, що підпадають під визначення маніпулювання, якщо клієнтом не надано переконливих доказів вчинення дій без мети впливу на ціну фінансового інструменту.

15. У разі вчинення Інвестиційною фірмою правочину щодо фінансових інструментів, за яким у Інвестиційної фірми одразу або в майбутньому виникла аргументована підозра про вчинення клієнтом та/або контрагентом «підозрілої» операції, Інвестиційна фірма зобов'язана повідомити про це НКЦПФР у складі нерегулярних адміністративних даних не пізніше наступного робочого дня з дня виникнення такої аргументованої підозри.

Розділ V. Порядок роботи з клієнтами

Глава 1. Порядок проведення оцінювання клієнта

1. Інвестиційна фірма при провадженні професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами керується принципами чесності, справедливості та професійності з метою найкращого забезпечення інтересів клієнта.

1.1. Інвестиційна фірма завчасно до надання інвестиційних послуг надає клієнтам або потенційним клієнтам інформацію про:

- найменування та місцезнаходження Інвестиційної фірми, а також контактні дані, необхідні для того, щоб клієнти могли ефективно спілкуватися з Інвестиційною фірмою;
- мови, якими клієнт може спілкуватися з Інвестиційною фірмою, і отримувати від Інвестиційної фірми документи та іншу інформацію;
- засоби зв'язку, що використовуються між Інвестиційною фірмою та клієнтом, у тому числі, для надсилання та отримання замовлень;
- інформацію про отримані ліцензії, видані НКЦПФР, а також контактні дані НКЦПФР;
- інформацію про факт надання Інвестиційною фірмою послуг за участю іноземної інвестиційної фірми (якщо такий факт матиме місце) із зазначенням держави, в якій зареєстрована така іноземна інвестиційна фірма;
- характер, періодичність та терміни подання звітів про виконання послуг, які Інвестиційна фірма надає клієнту;
- заходи, які Інвестиційна фірма здійснює для забезпечення захисту фінансових інструментів або коштів клієнта, якщо такі знаходяться в управлінні Інвестиційної фірми;
- політику конфлікту інтересів, яку підтримує Інвестиційна фірма (опис в узагальненій формі), або більш детальну інформацію на надійному носії чи через веб-сайт – на окрему вимогу клієнта.

1.2. При наданні послуг з управління цінними паперами Інвестиційною фірмою встановлюються відповідні методи оцінки ефективності та порівняння результатів управління з основними ринковими показниками, які базуються на інвестиційних цілях клієнта та видах фінансових інструментів, що передані в управління клієнтом, так, щоб дозволити клієнтові, якому надається послуга, оцінити роботу Інвестиційної фірми.

1.3. У разі надання Інвестиційною фірмою послуги з управління цінними паперами, крім інформації, наведеної в п. 1.1. цієї глави, клієнту (потенційному клієнту) завчасно (до надання інвестиційних послуг) надається наступна інформація:

- інформація про метод та частоту оцінки фінансових інструментів, що перебувають в портфелі клієнта;

- подробиці будь-якого делегування дискреційного управління всіма або частиною фінансових інструментів або коштів у портфелі клієнтів;
- специфікація ринкових показників, з якими буде порівнюватися ефективність управління клієнтським портфелем;
- типи фінансових інструментів, які можуть бути включені до клієнтського портфелю, і типи операцій, які можуть здійснюватися з такими інструментами, включаючи будь-які ліміти;
- цілі управління, рівень прийняттого ризику під час використання менеджментом дискреційних повноважень і конкретні обмеження цих дискреційних повноважень.

2. Перед підписанням між Інвестиційною фірмою та клієнтом генерального договору здійснюється оцінювання клієнта на підставі відомостей, які містяться у наданій клієнтом заповненій та підписаній Анкеті оцінювання клієнта.

3. Оцінювання клієнта здійснюється для отримання висновку щодо здатності клієнта приймати власні інвестиційні рішення та оцінювати особисті ризики, пов'язані з вчиненням правочинів з фінансовими інструментами.

4. За результатами здійснення оцінювання, Інвестиційна фірма зобов'язана віднести клієнта до категорії некваліфікованих інвесторів або кваліфікованих інвесторів, або прийнятних контрагентів та відобразити такі результати оцінювання клієнта в Анкеті оцінювання клієнта.

5. Порядок здійснення процедури оцінювання клієнта включає в себе:

- проведення співбесіди з клієнтом, в ході якої з'ясовуються бажаний результат та можливості проведення клієнтом операцій з фінансовими інструментами;
- визначення платоспроможності клієнта, наміри щодо операції з фінансовими інструментами;
- здійснення ідентифікації та верифікації особи клієнта відповідно до вимог законодавства України, яке регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та затверджених внутрішніх положень;
- здійснення перевірки відповідності особи критеріям, зазначеним у пунктах 6 та 7 цієї глави;
- здійснення письмових процедур шляхом заповнення клієнтом Анкети оцінювання клієнта .

6. До кваліфікованих інвесторів відносяться клієнти у випадку, якщо такі клієнти є:

- міжнародною фінансовою організацією;
- іноземною державою;
- центральним банком іноземної держави;
- державою Україна в особі центрального органу виконавчої влади, уповноваженого на реалізацію державної бюджетної політики у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом;
- Національним банком України;
- професійним учасником ринків капіталу (фондового ринку);
- банком та страховою компанією, у тому числі іноземним (іноземною);
- іноземною інвестиційною фірмою;
- іноземною компанією з управління активами;
- юридичною особою, у тому числі створеною за законодавством іншої держави, якщо вони відповідають хоча б 2 (двом) з таких критеріїв:

- 1) підсумок балансу становить не менше 20 мільйонів гривень*;
- 2) річний чистий дохід від реалізації товарів, робіт і послуг за останній фінансовий рік становить не менше 40 мільйонів гривень*;
- 3) власні кошти становлять не менше 2 мільйонів гривень*.

7. Інвестиційна фірма відносить до категорії кваліфікованих інвесторів клієнта, який не відповідає критеріям, визначеним у пункті 6, але якщо такий клієнт відповідає хоча б 2 (двом) з таких критеріїв:

- протягом останніх чотирьох кварталів клієнт укладав та виконував щокварталу не менше 10 правочинів щодо фінансових інструментів;

- клієнт володіє коштами, розміщеними на банківських рахунках, та цінними паперами на суму не менше 0,5 мільйона гривень*.

- клієнт має досвід проведення операцій на ринку цінних паперів не менше одного року або має стаж роботи у фінансовій установі (або іноземній юридичній особі, яка має аналогічний статус відповідно до законодавства іншої держави) за відповідним фахом не менше одного року.

** Значення показників пунктів з позначкою * застосовуються на відповідну дату з урахуванням змін коефіцієнтів згідно вимог законодавства:*

у період з 1 липня до 31 грудня 2021 року з коефіцієнтом 3;

у період з 1 січня до 31 грудня 2022 року з коефіцієнтом 6;

у період з 1 січня до 31 грудня 2023 року з коефіцієнтом 9;

у період з 1 січня до 31 грудня 2024 року з коефіцієнтом 12;

у період з 1 січня до 31 грудня 2026 року з коефіцієнтом 15;

у період з 1 січня до 31 грудня 2027 року з коефіцієнтом 18;

у період з 1 січня до 31 грудня 2028 року з коефіцієнтом 21;

у період з 1 січня до 31 грудня 2029 року з коефіцієнтом 24;

у період з 1 січня до 31 грудня 2030 року з коефіцієнтом 27;

після 1 січня 2031 року з коефіцієнтом 30.

8. Інвестиційна фірма може віднести до категорії кваліфікованих інвесторів також клієнта, який відповідає критеріям, визначеним у пункті 7, з метою надання однієї чи більше інвестиційних послуг та/або стосовно певного правочину (певних правочинів) щодо фінансових інструментів.

9. Для підтвердження підстав для віднесення клієнта до категорії кваліфікованих інвесторів, клієнт у Анкеті оцінювання вказує:

- прохання визнати його кваліфікованим інвестором, зокрема щодо конкретної інвестиційної послуги (інвестиційних послуг) та/або стосовно певного правочину (певних правочинів) щодо фінансових інструментів;

- запевнення що він проінформований про положення законодавства щодо кваліфікованих інвесторів, зокрема про зменшення рівня захисту;

- повідомлення про те, що він усвідомлює наслідки застосування до нього положень законодавства щодо кваліфікованих інвесторів.

10. Клієнт, визнаний Інвестиційною фірмою кваліфікованим інвестором, зобов'язаний інформувати про будь-яку зміну, що може вплинути на невідповідність критеріям, визначеним у пунктах 6, 7. Повідомлення має направлятися протягом 2-х (двох) робочих днів з моменту виникнення таких змін.

11. У випадку якщо Інвестиційній фірмі стане відомо, що клієнт перестав відповідати одному з критеріїв, які визначені у пунктах 6, 7, Інвестиційна фірма проводить перевірку відповідності клієнта таким критеріям та за результатами перевірки самостійно відносить такого клієнта до належної категорії, про що вносить відповідні зміни у внутрішній облік та повідомляє клієнта про таку зміну.

12. Клієнт, який не відповідає критеріям, визначеними у пунктах 6, 7, відноситься Інвестиційною фірмою до категорії некваліфікованих інвесторів.

13. Інвестиційна фірма за результатами проведення оцінювання клієнта може віднести до категорії прийнятних контрагентів клієнта, який підпадає під категорію інвесторів, які можуть вважатися кваліфікованими інвесторами згідно пункту 6.

14. У випадку, якщо клієнт, який відповідає визначенню прийнятного контрагента та вимагає вважати себе кваліфікованим або некваліфікованим інвестором, така вимога повинна бути визначена таким клієнтом під час проведення процедури оцінювання в письмовій формі шляхом надання відповідної заяви. Така вимога клієнта повинна зазначати ставлення Інвестиційної фірми до клієнта як до некваліфікованого інвестора або кваліфікованого інвестора стосується однієї чи більше інвестиційних послуг або правочинів.

15. У випадку, якщо клієнт, який відповідає визначенню прийнятного контрагента, не зазначає, яким саме клієнтом він вимагає його вважати, Інвестиційна фірма відносить такого клієнта до категорії кваліфікованих інвесторів.

16. У випадку, якщо клієнт, який відповідає визначенню прийнятного контрагента, вимагає вважати себе некваліфікованим інвестором, Інвестиційна фірма повинна віднести

такого клієнта до категорії некваліфікованих інвесторів, застосовуючи процедуру, визначену у пункті 17.

17. Незалежно від визнання клієнта кваліфікованим інвестором такий клієнт вправі у будь-який час подати Інвестиційній фірмі письмову заяву про те, що він бажає, щоб до нього застосовувалися положення законодавства щодо некваліфікованих інвесторів у майбутньому стосовно однієї чи більше інвестиційних послуг або певного договору (правочину) (певних договорів (правочинів)) щодо фінансових інструментів, а Інвестиційна фірма у такому випадку може погодитись забезпечити клієнту більш високий рівень захисту.

18. Клієнт, якого визнано кваліфікованим інвестором, особисто відповідає за використання можливості застосування до нього більш високого рівня захисту, коли вважає, що він не в змозі правильно оцінити або управляти існуючими ризиками.

19. Інвестиційна фірма при здійсненні оцінювання клієнта вправі також використовувати документи та інформацію отримані та створені під час проведення ідентифікації та верифікації клієнта (його представника), та інші документи та інформацію, визначені внутрішнім документами та чинним законодавством України.

20. Інвестиційна фірма визначає у власному внутрішньому обліку інформацію стосовно віднесення клієнта до відповідної категорії клієнтів.

Глава 2. Вимоги щодо надання інформації клієнтам (потенційним клієнтам) про фінансові інструменти

1. Інвестиційна фірма завчасно, до надання інвестиційних послуг, надає клієнтам або потенційним клієнтам загальний опис характеру та ризиків фінансових інструментів, враховуючи статус клієнта як професійного або непрофесійного клієнта, або як прийнятного контрагента. Цей опис пояснює характер конкретного типу відповідного інструменту, поведінку та динаміку фінансового інструменту в різних ринкових умовах, включаючи як позитивні, так і негативні умови, а також ризики, що стосуються такого конкретного типу інструменту з достатньою деталізацією, що дозволяє клієнту або потенційному клієнту приймати інвестиційні рішення будучи достатньо проінформованим.

2. Опис ризиків, зазначених у пункті 1 цієї глави, повинен включати, з огляду на конкретний тип відповідного інструменту, статус і рівень знань клієнта інформацію про:

- ризики, пов'язані з певним типом фінансового інструменту, включаючи пояснення левериджу та його наслідків, а також ризик втрати всієї інвестиції, включаючи ризики, пов'язані з неплатоспроможністю постачальника фінансових інструментів або пов'язаними подіями;
- волатильність ціни таких інструментів та будь-які обмеження щодо доступу до ринку цінних паперів таких інструментів;
- інформацію про перешкоди або обмеження для ліквідації інвестиції, наприклад, як це може бути у випадку неліквідних фінансових інструментів або фінансових інструментів з фіксованим інвестиційним строком, включаючи зазначення можливих методів ліквідації та її наслідків, можливих обмежень та орієнтовні строки продажу фінансового інструменту перед відшкодуванням початкових витрат по операції з таким видом фінансових інструментів;
- той факт, що інвестор в результаті здійснення операцій з такими інструментами, може взяти на себе фінансові зобов'язання та інші додаткові зобов'язання, включаючи непередбачені зобов'язання, додатково до витрат на придбання інструментів;
- будь-які вимоги до маржі або подібні зобов'язання, що застосовуються до інструментів такого типу.

3. У разі надання Інвестиційною фірмою некваліфікованому або потенційному некваліфікованому клієнту інформацію про фінансовий інструмент, що є предметом триваючої публічної пропозиції, і проспект цінних паперів у зв'язку з цією пропозицією опубліковано, завчасно перед наданням інвестиційних послуг клієнтам або потенційним клієнтам Інвестиційна фірма інформує їх про адресу розміщення проспекту для публічного доступу.

4. Якщо фінансовий інструмент складається з двох або більше різних компонентів (активів або послуг), Інвестиційна фірма надає адекватний опис правової природи

фінансового інструмента, компонентів цього інструменту та способу, в який взаємодія між компонентами впливає на ризики інвестицій.

5. Якщо структура фінансових інструментів включає гарантію або захист інвестиції, Інвестиційна фірма надає клієнту або потенційному клієнту інформацію про обсяг та характер такої гарантії або захисту. Коли гарантія надається третьою стороною, інформація про гарантію повинна містити достатньо деталей про гаранта та гарантії, щоб клієнт або потенційний клієнт могли достовірно оцінити таку гарантію або захист.

Глава 3. Порядок виконання замовлень клієнтів з метою отримання якомога кращого результату для клієнтів

1. В процесі роботи з клієнтами за операціями із фінансовими інструментами Інвестиційна фірма дотримується таких вимог:

- діє в інтересах клієнта, враховуючи умови, зазначені в укладеному з ним договорі, вимоги законодавства щодо цінних паперів, кон'юнктуру фондового ринку, умови здійснення клірингу та розрахунків, надання депозитарних послуг, ризик вибору контрагентів та інші фактори ризику;

- вживає всіх відповідних заходів з метою отримання якомога кращого результату для свого клієнта при виконанні договорів та/або замовлень, враховуючи ціну, витрати, швидкість, ймовірність виконання та розрахунку, розмір, характер або інші міркування, суттєві для виконання замовлення;

- у разі отримання від клієнта доручення (розпорядження) із зазначенням конкретних умов щодо вчинення відповідного правочину керується дорученням (розпорядженням) клієнта, із дотриманням вимог встановлених законодавством та внутрішніми положеннями;

- попереджає клієнта про ризики конкретного правочину з фінансовими інструментами;

- узгоджує з клієнтом рівень можливого ризику при здійсненні операцій з купівлі, продажу або міни фінансових інструментів, у тому числі щодо ліквідності фінансових інструментів, що придбаватимуться;

- надає клієнту інформацію щодо біржового курсу фінансових інструментів та/або ринкової вартості фінансових інструментів;

- у першу чергу виконує операції з фінансовими інструментами за договорами та замовленнями клієнтів у порядку їх надходження, якщо інше не передбачено договором або дорученням/розпорядженням клієнта, а потім операції за власний рахунок з такими самими фінансовими інструментами;

- у разі наявності у Інвестиційної фірми зацікавленості, яка перешкоджає виконати договір та/або замовлення клієнта на найвигідніших для нього умовах, Інвестиційна фірма негайно повідомляє про це клієнта з подальшим письмовим підтвердженням клієнта про отримання такого повідомлення засобами зв'язку, визначеними договором;

- відкриває в банку окремі поточні рахунки для коштів клієнтів, що перебувають в управлінні Інвестиційної фірми, стає розпорядником поточних рахунків установників управління, що вже відкриті в банках, та веде облік коштів, що обліковуються на таких рахунках;

- здійснює функції керуючого рахунком в цінних паперах клієнта в межах повноважень, наданих клієнтом, згідно з умовами договору (у разі призначення клієнтом Інвестиційної фірми керуючим його рахунком у цінних паперах у депозитарній установі);

- надає клієнту звіти про виконання договору доручення, договору комісії, замовлень до генерального договору та звіт щодо діяльності з управління цінними паперами, а також копії будь-якого з документів, які стосуються укладання та виконання Інвестиційною фірмою договорів в інтересах цього клієнта, у разі якщо така умова передбачена договором з клієнтом;

- виконує функції податкового агента у випадках, визначених Податковим кодексом України;

- інформує клієнта про вимоги законодавства про інститути спільного інвестування в частині обмежень обсягів участі фізичних осіб у венчурних/кваліфікаційних інститутах спільного інвестування, вимоги законодавства щодо переважного права акціонерів приватного акціонерного товариства на придбання акцій, що продаються іншими

акціонерами до того, як буде виконано дії за його замовленням (дорученням, розпорядженням);

- вживає заходів щодо уникнення конфлікту інтересів, що виникають у процесі надання послуг, повідомляє клієнта про загальний характер та/або джерела конфліктів до того, як буде виконано дії за його замовленням (дорученням, розпорядженням);

- інформує клієнта про умови обігу цінних паперів, в тому числі обмеження щодо обігу цінних паперів, що передбачені рішенням державного органу чи його посадової особи, проспектом цінних паперів/рішенням про емісію/іншим документом, що містить інформацію про випуск цінних паперів, до того, як буде виконано дії за його замовленням (дорученням, розпорядженням).

2. Інвестиційна фірма застосовує різні стандарти та здійснює різні процеси для цілей виконання зобов'язання щодо забезпечення найкращого виконання замовлення. В залежності від видів наданих клієнтом замовлень, рівня розуміння Інвестиційної фірми суті намірів клієнта, а також різноманітності ринків та інструментів застосовуються різні критерії, які відіграють певну роль у відношенні будь-якого конкретного правочину щодо фінансових інструментів, що укладається на виконання замовлення.

3. Інвестиційна фірма визначає відносну важливість факторів, що стосуються виконання замовлення та вводить ефективні заходи для забезпечення найкращого результату для своїх клієнтів, тобто результату, що визначається Інвестиційною фірмою як досяжний з урахуванням і після прийняття достатніх заходів, передбачених цим розділом.

4. Інвестиційна фірма інформує клієнта про те, що зобов'язання щодо отримання Інвестиційною фірмою якомога кращого результату не повинно сприйматися клієнтом в тому розумінні, що Інвестиційна фірма має завжди отримувати найкращий результат для клієнтів. Інвестиційна фірма бере на себе зобов'язання здійснювати постійну перевірку, що зазначений в цій главі механізм виконання замовлень коректно функціонує на всіх стадіях виконання замовлення.

5. Замовлення надається клієнтом Інвестиційній фірмі та містить розпорядження (доручення, наказ) на визначених умовах вчинити правочин щодо конкретних фінансових інструментів в інтересах та за рахунок клієнта відповідно до умов укладеного між клієнтом та Інвестиційною фірмою генерального договору.

6. Інвестиційна фірма надає послуги клієнту лише на підставі замовлень, отриманих від клієнта, крім випадків укладення з клієнтом договору комісії та/або договору доручення.

7. Замовлення подається клієнтом в порядку у спосіб та за формою, встановленими генеральним договором та цією главою Положення.

8. Замовлення надаються Інвестиційній фірмі лише в письмовій формі та складаються у формі, визначеній генеральним договором із обов'язковим зазначенням в такому замовленні інформації відповідно до цієї глави та генерального договору.

9. Інвестиційна фірма не бере на себе зобов'язання виконувати замовлення клієнта, оформлене та направлене клієнтом з порушенням вимог генерального договору.

10. Замовлення вважається підтвердженим (акцептованим), з моменту, визначеного в генеральному договорі, за умови дотримання вимог генерального договору під час складення та направлення відповідного замовлення.

11. Інвестиційна фірма приймає замовлення виключно в робочі дні. Замовлення, отримані після закінчення робочого дня або в неробочий день, вважаються отриманими на наступний робочий день. Замовлення на укладення правочинів щодо фінансових інструментів на організованому ринку, які надійшли та підтверджені Інвестиційною фірмою в робочий день, але до початку торгової сесії на відповідному організованому ринку підлягають виконанню в наступному порядку:

- ринкові замовлення – не раніше відкриття відповідної торгової сесії, якщо інше не зазначено в замовленні клієнта;

- лімітні замовлення – не раніше відкриття відповідної торгової сесії або в період передторгової сесії на розсуд Інвестиційної фірми, якщо інше не зазначено в замовленні клієнта.

12. Інвестиційна фірма встановлює граничний час прийняття замовлень, до якого в робочий день приймаються замовлення для їх своєчасної обробки. Детальна інформація про граничний час прийняття замовлень може розміщуватись на веб-сайті Інвестиційної фірми та

може бути надана клієнту на його письмовий запит. При отриманні Інвестиційною фірмою замовлень до закінчення граничного часу в будь-який робочий день, Інвестиційна фірма обробляє відповідне замовлення не пізніше наступного робочого дня, але в будь-якому випадку не раніше строку, визначеного генеральним договором. Замовлення, отримані після закінчення граничного часу в робочий день або в разі зазначення обробки в неробочий день/після закінчення граничного часу робочого дня, будуть оброблені не пізніше другого робочого дня, наступного за днем їх отримання, але в будь-якому випадку не раніше строку, визначеного у генеральному договорі. У разі, якщо клієнтом в замовленні зазначені більш пізні строки їх обробки, ніж ті, що встановлені в генеральному договорі, Інвестиційна фірма здійснює обробку відповідного замовлення в такі строки.

13. Під обробкою замовлення розуміється вчинення Інвестиційною фірмою необхідних дій для виконання замовлення, в тому числі направлення Інвестиційною фірмою доручень та/або повідомлень банку, Інвестиційній фірмі, іноземній інвестиційній фірмі, депозитарним установам та будь-яким іншим особам, які беруть участь у здійсненні відповідних операцій.

14. Інвестиційна фірма має право виконати замовлення надане клієнтом, шляхом вчинення декількох правочинів щодо фінансових інструментів, якщо інше не зазначено в самому замовленні.

15. Перш ніж почати виконання замовлення, Інвестиційна фірма перевіряє замовлення на предмет відповідності його форми та змісту вимогам цієї глави та генерального договору.

16. При отриманні від клієнта замовлення Інвестиційна фірма встановлює права клієнта стосовно фінансових інструментів, які є об'єктом цивільних прав за замовленням.

17. При наданні клієнтом Інвестиційній фірмі замовлення на продаж, клієнт зобов'язаний забезпечити на дату виконання замовлення, наявність необхідної кількості фінансових інструментів на рахунку в цінних паперах, які є вільними від будь-яких обтяжень та/або вимог третіх осіб.

18. У разі якщо Інвестиційна фірма отримує від клієнта замовлення на купівлю чи продаж певних фінансових інструментів, а ці фінансові інструменти знаходяться у власності Інвестиційної фірми та у разі зацікавленості Інвестиційної фірми продати клієнту зазначені фінансові інструменти, або у разі зацікавленості Інвестиційної фірми купити в клієнта зазначені фінансові інструменти, Інвестиційна фірма зобов'язана повідомити про це свого клієнта у спосіб, що визначений генеральним договором. У разі згоди клієнта придбати ці фінансові інструменти безпосередньо в Інвестиційної фірми чи продати їх Інвестиційній фірмі, вона укладає з ним договір купівлі-продажу щодо певних фінансових інструментів. Вимоги цього пункту не поширюються на випадки, коли замовлення передбачають купівлю-продаж фінансових інструментів на організованих ринках.

19. У разі наявності в Інвестиційної фірми конфлікту інтересів з клієнтом у зв'язку із зацікавленістю щодо купівлі-продажу фінансових інструментів пов'язаними особами Інвестиційної фірми, відповідними особами, Інвестиційна фірма повідомляє про це клієнта до того, як йому будуть надані послуги, та отримує письмову згоду клієнта на проведення такої операції.

20. Інвестиційна фірма вважає замовлення дійсними за наявності об'єктивних підстав вважати, що такі замовлення подані клієнтом та за відсутності обставин, які ставлять під сумнів справжність замовлення, про які Інвестиційна фірма знає або може знати.

21. Інвестиційна фірма має право вважати (за умови якщо не відомо про наявність очевидної помилки), що інформація, надана клієнтом в замовленні є достовірною.

22. Замовлення вважаються чинними протягом строку, який вказаний в самому замовленні.

23. Замовлення клієнта має містити наступну інформацію:

- дату надання замовлення;
- вид послуги (купівля, продаж, здійснення операції РЕПО);
- міжнародний ідентифікаційний номер фінансового інструменту (для емісійних фінансових інструментів, а також інших фінансових інструментів, якщо присвоєння цього коду для них передбачено законами України або законодавством країни їх розміщення) (код ISIN) або номер первинного розміщення відповідно до оголошення Міністерства фінансів про проведення аукціону (для державних облігацій України);
- кількість фінансових інструментів;

- ціна за один фінансовий інструмент (у національній або іноземній валюті) або порядок її визначення;
 - сума (орієнтовна сума) договору, що укладається на виконання вимог замовлення (у національній або іноземній валюті) або порядок її визначення;
 - строк дії замовлення;
 - спосіб проведення розрахунків за договором, укладеним на виконання замовлення;
 - один із наступних видів замовлення:
 - 1) ринкове замовлення - замовлення купити/продати фінансові інструменти за ринковою ціною, що негайно, виходячи з ринкових умов, виконується Інвестиційною фірмою;
 - 2) лімітне замовлення - замовлення купити/продати фінансові інструменти за обумовленою клієнтом ціною або кращою;
 - 3) стоп-замовлення - замовлення купити/продати фінансові інструменти, яке виконується Інвестиційною фірмою в той момент, коли ціна досягне визначеного клієнтом значення;
 - 4) замовлення FOC - замовлення купити/продати визначену кількість фінансових інструментів, що негайно, виходячи з ринкових умов, виконується Інвестиційною фірмою у повному обсязі або автоматично скасовується у випадку неможливості його виконання на зазначених умовах;
 - 5) замовлення IOC - замовлення купити/продати визначену кількість фінансових інструментів, що негайно, виходячи з ринкових умов, виконується Інвестиційною фірмою у повному обсязі або частково у випадку неможливості його виконання у повному обсязі з одночасним скасуванням невиконаної частини замовлення;
 - 6) замовлення AON - замовлення купити/продати визначену кількість фінансових інструментів, що виконується Інвестиційною фірмою у повному обсязі або автоматично скасовується у випадку неможливості його виконання на зазначених умовах;
 - 7) замовлення GTC - замовлення купувати/продавати фінансові інструменти, яке діє та виконується Інвестиційною фірмою до його відміни (відкликання) клієнтом;
 - 8) замовлення DAY - замовлення купити/продати фінансові інструменти, яке діє до кінця торгового дня, а потім автоматично скасовується.
 - місце укладення договору на виконання умов замовлення (на організованому ринку/поза межами організованого ринку).
24. Інвестиційна фірма залишає за собою право відмовити клієнту від прийняття/виконання замовлення у випадку:
- якщо Інвестиційна фірма не має можливості виконати замовлення у відповідному місці (на організованому ринку/поза межами організованого ринку);
 - якщо Інвестиційна фірма не має можливості передати замовлення на виконання іншій інвестиційній фірмі/іноземній інвестиційній фірмі;
 - якщо замовлення суперечить правилам хоча б одного учасника операції, направленої на виконання замовлення клієнта;
 - якщо виконання замовлення Інвестиційною фірмою або третіми особами може порушити законодавство або буде суперечити офіційним позиціям щодо тлумачення положень законодавства органами державної влади;
 - якщо послуга не є відповідною для клієнта або якщо клієнт не надав інформацію щодо власних досвіду та знань в галузі ринків капіталу, достатніх для прийняття ним інвестиційних рішень з метою вчинення правочинів щодо фінансових інструментів або якщо клієнт надав недостатньо інформації для оцінки Інвестиційною фірмою його досвіду та знань в галузі ринків капіталу, достатніх для прийняття ним інвестиційних рішень з метою вчинення правочинів щодо фінансових інструментів;
 - ненадання клієнтом всіх належним чином складених та оформлених документів, надання яких передбачено умовами генерального договору;
 - якщо замовлення надане щодо фінансового інструменту стосовно якого Інвестиційній фірмі відомі процеси, що мають наслідком припинення існування фінансового інструменту або зміну його характеристик (злиття, поглинання, поділ, виділ тощо);
 - якщо Інвестиційній фірмі відомо, що замовлення надане не клієнтом та/або містить недостовірну інформацію та/або текст замовлення є нерозбірливим;
 - якщо замовлення містить суму, що перевищує ліміт, який Інвестиційна фірма встановила з міркувань безпеки відповідно до власних внутрішніх документів;

- неможливості його виконання через обставини, які не залежать від волі Інвестиційної фірми та/або у інших випадках, визначених генеральним договором.

25. Незалежно від вказаного в попередньому пункті, Інвестиційна фірма може відмовити в прийнятті будь-якого замовлення клієнта на свій власний розсуд або у його виконанні без зазначення підстав такої відмови.

26. Інвестиційна фірма вживає всіх можливих заходів для забезпечення того, щоб фінансові інструменти або грошові кошти, отримані в результаті виконання замовлення, своєчасно та коректно зараховувались на рахунок відповідного клієнта. В будь-якому випадку Інвестиційна фірма не несе відповідальності за несвоєчасне та некоректне зарахування/незарахування фінансових інструментів або грошових коштів, якщо це сталося не з її вини.

27. Інвестиційна фірма веде облік всіх отриманих Інвестиційною фірмою замовлень клієнта із зазначенням точної дати та часу їх отримання. При отриманні замовлення від клієнта, Інвестиційна фірма забезпечує його максимально швидке виконання з урахуванням положень, описаних в цій главі та генеральному договорі.

28. Всі замовлення виконуються в порядку їх отримання (на підставі критеріїв «першим отримано – першим виконано») з урахуванням способу надання замовлення.

29. Якщо після отримання замовлення Інвестиційна фірма вважає, що його виконання з практичної точки зору є неможливим в розумний час, вона може відкласти виконання замовлення (з урахуванням строків, що визначені генеральним договором) допоки відповідно до професійної думки Інвестиційної фірми таке замовлення можна виконати, за умов невідкладного повідомлення про це клієнта будь-якими засобами зв'язку, визначеними генеральним договором та отримання від клієнта згоди на перенесення строків виконання відповідного замовлення.

30. Інвестиційна фірма не несе відповідальності за оцінку клієнтом рівня безпеки конкретного способу надання замовлень. Інвестиційна фірма повідомляє клієнта про те, що він самостійно несе і приймає всі можливі ризики, які безпосередньо пов'язані або можуть потенційно виникнути у зв'язку з наданням Інвестиційній фірмі замовлень, включаючи, але не обмежуючись, ризики несправності або поломки засобів зв'язку, що використовуються для надання Інвестиційній фірмі замовлень, ризики, пов'язані із змінами в чинному законодавстві, та не пред'являє Інвестиційній фірмі будь-яких претензій, пов'язаних з вищевикладеним.

31. Клієнт має право відкликати або скасувати своє замовлення в будь-який час до того моменту, поки воно не було повністю виконано, направивши Інвестиційній фірмі у спосіб, визначений генеральним договором, повідомлення про відкликання чи скасування замовлення в рамках невиконаного залишку.

32. Інвестиційна фірма негайно інформує клієнта про будь-які суттєві труднощі, пов'язані з належним виконанням замовлення, як тільки Інвестиційна фірма дізнається про них.

33. При припиненні або розірванні генерального договору, всі замовлення, не виконані в рамках генерального договору на момент такого припинення або розірвання, автоматично анулюються.

34. Перед наданням клієнтом замовлень, Інвестиційна фірма, отримує підтвердження від клієнта про те, що:

- він доручив та надав Інвестиційній фірмі всі необхідні, належні та достатні повноваження відповідно до Глави 69 Цивільного кодексу України для реалізації прав клієнта як комісіонера при виконанні всіх без виключення положень та умов за генеральним договором, замовленнями та/або правочинами щодо фінансових інструментів, що укладені на виконання замовлення;

- його грошові кошти/права на грошові кошти, отримані Інвестиційною фірмою за генеральним договором, перебувають на банківських рахунках Інвестиційної фірми/рахунках для здійснення розрахунків до моменту їх перерахування в рахунок оплати за відповідними замовленнями клієнта;

- він надав повноваження Інвестиційній фірмі виконувати або утримуватись від виконання будь-яких дій (включаючи відмову від виконання замовлення), які Інвестиційна фірма вважає розумно необхідними для дотримання прийнятних на ринку політик та правил, а також вимог нормативно-правових актів;

- він надав повноваження Інвестиційній фірмі проводити переговори і підписувати з третіми сторонами договори від імені клієнта, які Інвестиційна фірма на розумних підставах вважатиме необхідними.

35. У разі отримання Інвестиційною фірмою від клієнта замовлення, відповідно до якого Інвестиційна фірма виступає комісіонером, вона має право за згодою клієнта (комітента) укласти з іншою інвестиційною фірмою або іноземною інвестиційною фірмою договір субкомісії або інший договір, передбачений законодавством країни реєстрації іноземної інвестиційної фірми, за яким набуває права та обов'язки комітента щодо субкомісіонера, залишаючись відповідальною за дії субкомісіонера перед своїм клієнтом.

36. У разі отримання Інвестиційною фірмою, замовлення щодо проведення операції з фінансовими інструментами за межами України, вона має право здійснити таку операцію за участю іноземної інвестиційної фірми із дотриманням вимог генерального договору та законодавства країни, в якій здійснюється операція.

37. Інвестиційна фірма залишає за собою право вимагати від клієнта зазначення місця виконання правочину щодо фінансових інструментів, укладеного на виконання замовлення у всіх наданих клієнтом замовленнях. Відповідно, Інвестиційна фірма залишає за собою право відмовитись від прийняття та/або виконання замовлень клієнта за відсутності зазначеного в такому замовленні місця виконання договору.

38. Інвестиційна фірма повідомляє клієнта про зміни до правил виконання замовлень клієнта, що стосуються прав та інтересів клієнтів відповідно до законодавства.

39. Критерії, які враховуються з метою отримання при виконанні замовлень якомога кращого результату:

1) для всіх видів фінансових інструментів (цінних паперів та деривативних контрактів):

- відповідність ціни та інших характеристик правочину (кількість фінансових інструментів, сума правочину, термін виконання тощо) умовам, визначеним у замовленні клієнта;

- відповідність ціни фінансових інструментів поточній ринковій кон'юктурі (справедлива вартість ОВДП, визначена Національним банком України, біржові курси/поточні ціни/інші цінові показники, оприлюднені операторами організованого ринку та/або в загальнодоступній системі розкриття інформації НКЦПФР, за умови достатньої актуальності таких цінових показників);

- відповідність вимогам та обмеженням, в т.ч. щодо систем управління ризиками та контролю ціноутворення, встановленим операторами організованого ринку;

2) для боргових цінних паперів – додатково:

- відповідність дохідності цінних паперів поточній ринковій кон'юктурі;

- при цьому дохідність фінансових інструментів розраховується відповідно до публічних умов випуску та/або вимог нормативно-правових актів відповідних регуляторів фінансових ринків (зокрема, НКЦПФР, НБУ, Міністерства фінансів України) та/або правил та документів організованих ринків, Розрахункового центру чи інших суб'єктів інфраструктури клірингу та розрахунків;

3) для облігацій зовнішньої державної позики, державних деривативів та цінних паперів іноземних емітентів, допущених до торгів на території України, які мають одночасний обіг в Україні та поза її межами, – додатково:

- відповідність ціни та/або дохідності цінних паперів поточній ринковій кон'юктурі на іноземних організованих ринках, з врахуванням значень відповідних курсів валют та за умови достатньої актуальності таких показників;

4) для деривативних контрактів – додатково:

- ризики цінових втрат щодо відкриття/утримання/закриття (в т.ч. примусового) позицій, доцільність хеджування тощо.

40. Для кожного виду фінансового інструменту, що є предметом замовлення клієнта, місце вчинення правочину (організований ринок або поза організований ринок) обирається відповідно до:

- умов, визначених у замовленні клієнта (організований ринок, в т.ч. конкретний оператор організованого ринку та/або конкретна багатостороння система, або поза організованим ринком, або без обмежень щодо місця вчинення правочину);

- нормативних обмежень щодо місця обігу фінансового інструменту;

- доступу Інвестиційної фірми до торгів, клірингу та розрахунків за правочинами на конкретному організованому ринку (на регульованому ринку, багатосторонньому торговельному майданчику або організованому торговельному майданчику, що управляється конкретним оператором організованого ринку);
- допуску фінансового інструменту до торгів на конкретному організованому ринку;
- допуску клієнта до клірингу та розрахунків за правочинами на конкретному організованому ринку.

41. На вимогу клієнта Інвестиційна фірма зобов'язана надати інформацію щодо стану виконання будь-якого укладеного з ним договору, наданого замовлення, про що Інвестиційна фірма інформує клієнта.

42. Фактом виконання операції з цінними паперами/іншими фінансовими інструментами є підписання документу, який підтверджує виконання зобов'язань за договором купівлі-продажу/ або настання останньої з наступних подій за договором купівлі-продажу: переходу до клієнта права власності на фінансові інструменти, або отримання клієнтом коштів, про що сторони домовляються відповідно до умов генерального договору.

43. В процесі роботи з клієнтами Інвестиційна фірма не має права:

- розголошувати конфіденційну інформацію (комерційну таємницю) щодо відносин з клієнтом, за винятком надання такої інформації у випадках, прямо передбачених законодавством;
- запевняти клієнтів в гарантованому отриманні доходу за фінансовими інструментами (чи його певної величини) або у гарантованій відсутності збитків від інвестування в фінансові інструменти, робити будь-які заяви, які можуть бути розцінені як гарантії зазначеного;
- при виконанні генерального договору та додаткових договорів до нього, здійснювати операції з фінансовими інструментами за рахунок та в інтересах клієнта без отримання від нього замовлення, яке відповідає вимогам цього Положення;
- використовувати грошові кошти, фінансові інструменти клієнтів для здійснення операцій у власних інтересах, інтересах інших клієнтів або третіх осіб або використовувати грошові кошти, фінансові інструменти як забезпечення, у тому числі заставу, якщо інше не передбачено чинним законодавством або договором з клієнтом;
- здійснювати операції з фінансовими інструментами клієнта, використовувати грошові кошти клієнта виключно з метою отримання винагороди, не діючи в інтересах клієнта та/або не виконуючи договори та/або разові замовлення до генерального договору на найвигідніших умовах;
- набувати фінансові інструменти певного виду та кількості, які не передбачені інвестиційною декларацією при здійсненні діяльності з управління фінансовими інструментами;
- безоплатно відчужувати фінансові інструменти, що знаходяться в її управлінні;
- задовольняти вимоги своїх кредиторів за рахунок фінансових інструментів, а також грошових коштів, що належать клієнтам;
- передавати виконання договору комісії, замовлення клієнта іншим особам без попередньої згоди клієнта та у разі, якщо це не обумовлено умовами договору з клієнтом;
- передавати виконання замовлення клієнта іншим особам, якщо це замовлення отримано від іншої інвестиційної фірми, щодо якої вона виступає субкомісіонером;
- здійснювати операції з емісійними фінансовими інструментами, випуск яких не зареєстрований НКЦПФР в установленому законодавством порядку, якщо державна реєстрація таких емісійних фінансових інструментів або інших емісійних фінансових інструментів передбачена законодавством;
- здійснювати правочини (крім укладання додаткових договорів щодо зміни терміну/строку оплати та/або строку здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти, або щодо розірвання раніше укладених договорів) з фінансовими інструментами, обіг, розміщення яких зупинено у встановленому законодавством порядку, починаючи з дати оприлюднення інформації про такі події на офіційному веб-сайті НКЦПФР;
- розривати договори купівлі-продажу фінансових інструментів, що укладаються на організованому ринку, крім випадків, передбачених законом;

- здійснювати види діяльності, які не передбачені законом.

Глава 4. Процедури фіксації взаємодії з клієнтами (представниками клієнтів) та іншими учасниками ринку цінних паперів

1. Інвестиційна фірма, у разі необхідності, здійснює фіксацію взаємодій з клієнтами (представниками клієнтів) та іншими учасниками ринків капіталу шляхом запису телефонних розмов та електронних повідомлень з клієнтом (представником клієнта) та іншими учасниками ринків капіталу, включаючи внутрішні телефонні розмови та електронні повідомлення між працівниками, які пов'язані чи можуть бути пов'язані з отриманням, опрацюванням та виконанням замовлень клієнтів, які призводять чи можуть призвести до укладання договору, та/або доручень (розпоряджень) клієнтів, які призводять чи можуть призвести до отримання або зміни реквізитів замовлення за допомогою наступних засобів: корпоративної пошти, корпоративного телефону, програмних засобів, тощо.

2. Інвестиційна фірма не надає інвестиційні послуги, які стосуються приймання, передачі та виконання замовлень, клієнтам, які заздалегідь не були повідомлені про запис їх телефонних розмов та/або електронних повідомлень, які призводять чи можуть призводити до укладання договору та/або отримання замовлення.

3. Інвестиційна фірма та її працівники не використовують не авторизовані канали комунікацій для отримання замовлень, доручень (розпоряджень) від клієнтів (представників клієнтів).

4. Записи, створені Інвестиційною фірмою, надаються відповідному клієнту та НКЦПФР на їх вимогу і зберігаються Інвестиційною фірмою протягом п'яти років.

5. Зберігання таких даних здійснюється у форматі, який не дозволяє змінювати чи видаляти оригінальні записи.

6. Записи в електронній формі зберігаються таким чином, щоб вони були легко доступними, і клієнти та НКЦПФР могли отримати доступ до них за запитом.

7. Інвестиційна фірма забезпечує якість, точність та повноту всіх телефонних записів та електронних повідомлень.

8. Порядок фіксації взаємодії з клієнтами також здійснюється з використанням засобів поштової або кур'єрської доставки, за допомогою запроваджених Інвестиційною фірмою інтернет-сервісів, а також засобів електронної пошти та здійснюється відповідно до умов генерального договору.

9. Інвестиційна фірма періодично, але не рідше одного разу на рік, здійснює оцінювання ефективності процедур фіксації взаємодії з клієнтами (представниками клієнтів) та іншими учасниками ринків капіталу.

10. За необхідності Інвестиційна фірма вносить зміни до процедур фіксації взаємодії з клієнтами (представниками клієнтів) та іншими учасниками ринків капіталу, за результатом проведеного оцінювання їх ефективності, з метою усунення недоліків та підвищення їх ефективності.

Розділ VI. Процедури проведення оцінки відповідності та доречності надання інвестиційних послуг клієнту та звітування перед клієнтом

Глава 1. Оцінювання відповідності та доречності надання інвестиційних послуг

1. Інвестиційна фірма до надання послуг проводить оцінювання відповідності та доречності надання інвестиційних послуг клієнту згідно з умовами генерального договору, відповідно до якого Інвестиційна фірма перед наданням будь-яких інвестиційних послуг, в тому числі послуг з управління фінансовими інструментами та коштами, отримує від клієнта чи потенційного клієнта необхідну інформацію щодо знань і досвіду в сфері інвестицій, доречних для конкретного виду фінансового інструменту чи послуг, фінансового стану цієї особи, зокрема її здатності нести збитки, її інвестиційних цілей, стійкості до ризиків, з тим, щоб Інвестиційна фірма могла оцінити, чи є запропонована/передбачена інвестиційна послуга або фінансовий інструмент доречними для цієї особи, такими, що відповідають потребам цієї особи, в тому числі, відповідають її стійкості до ризиків і здатності нести

збитки. У випадку, коли Інвестиційною фірмою пропонується/передбачається надання пакету послуг та/або фінансових інструментів, проводиться оцінка відповідності та доречності всього пакету послуг та/або фінансових інструментів для клієнта чи потенційного клієнта.

2. Інвестиційна фірма у процесі оцінки відповідності й доречності інвестиційних послуг або фінансових інструментів, які пропонуються клієнту або потенційному клієнту, повинна створити однозначний логічний алгоритм оцінки та формулювати питання, щоб виключити неоднозначні трактування відповідей. При проведенні такої оцінки, Інвестиційна фірма повідомляє клієнтів або потенційних клієнтів, що оцінка відповідності й доречності проводиться, щоб дати можливість Інвестиційною фірмою діяти в найкращих інтересах клієнта. Інвестиційна фірма повинна отримувати від клієнтів або потенційних клієнтів інформацію, яка необхідна їм для встановлення суттєвих фактів про клієнта, і давати достатню підставу для визначення, з належним урахуванням характеру та обсягу наданої послуги, що конкретна операція, яку слід рекомендувати або вчиняти при наданні послуг з управління цінними паперами, враховує наступні вимоги:

- відповідає інвестиційним цілям даного клієнта, включаючи здатність клієнта витримувати певний рівень ризику;
- клієнт фінансово здатний нести пов'язані інвестиційні ризики, що відповідають його інвестиційним цілям;
- клієнт має необхідний досвід і знання для того, щоб зрозуміти ризики, пов'язані з операцією або з управлінням своїм портфелем.

3. При наданні інвестиційної послуги кваліфікованому клієнту Інвестиційна фірма має право припустити, що:

- клієнт має необхідний рівень досвіду та знань щодо фінансових інструментів, операцій та послуг, відносно яких він віднесений до категорії кваліфікованих інвесторів;
- клієнт фінансово здатний нести будь-які пов'язані інвестиційні ризики, що відповідають його інвестиційним цілям.

4. Якщо клієнт є юридичною особою або якщо клієнт - фізична особа представлена іншою фізичною особою, Інвестиційна фірма встановлює та впроваджує процедури визначення особи, яка є об'єктом оцінки відповідності й доречності, і як ця оцінка буде проведена на практиці, із зазначенням, від кого повинна бути зібрана інформація про знання та досвід, фінансову ситуацію та інвестиційні цілі.

5. Оцінка знання та досвіду клієнта юридичної особи здійснюється відносно особи, яка може укласти угоди від імені клієнта, а оцінка фінансової ситуації та інвестиційних цілей здійснюється щодо юридичної особи.

6. Якщо клієнт - фізична особа представлена іншою фізичною особою, оцінка знання та досвіду, здійснюється відносно фізичної особи, яка є представником фізичної особи - клієнта, уповноваженої здійснювати операції від імені самого клієнта, а оцінка фінансової ситуації та інвестиційних цілей здійснюється щодо фізичної особи самого клієнта.

7. У випадку коли фізична особа представлена іншою фізичною особою або коли юридична особа подала вимогу до Інвестиційної фірми, щоб її віднесли до категорії кваліфікованих інвесторів, при проведенні оцінки відповідності й доречності, повинні враховуватись:

- фінансовий стан та інвестиційні цілі юридичної особи або, у випадку фізичної особи, - самого клієнта, а не його представника;
- знання та досвід представника фізичної особи або особи, уповноваженої здійснювати операції від імені самого клієнта.

8. Інвестиційна фірма вживає всіх необхідних заходів для забезпечення надійності зібраної інформації про своїх клієнтів або потенційних клієнтів, зокрема:

- забезпечує обізнаність клієнтів про важливість надання правдивої та актуальної інформації;
- забезпечує, щоб всі інструменти, такі як методи оцінки схильності до ризиків або методи оцінки знань і досвіду клієнта, які використовуються в процесі оцінки відповідності й доречності, були придатними для цілей клієнта і належним чином розроблені для них, враховуючи виявлені обмеження, які Інвестиційна фірма визначає та враховує в процесі такої оцінки;

- забезпечує, щоб питання, які використовуються в процесі оцінки, були зрозумілими клієнтам, забезпечували відображення їх цілей і потреб у повному обсязі;

- забезпечує узгодженість інформації про клієнта, наприклад, шляхом її аналізу з метою виявлення неточностей у інформації, яка надається клієнтами.

9. Якщо, при наданні інвестиційної послуги або здійснення діяльності з управління фінансовими інструментами, Інвестиційна фірма не отримує інформацію, визначену пунктом 2 цієї глави, Інвестиційна фірма не рекомендує інвестиційні послуги або фінансові інструменти для клієнта або потенційного клієнта.

10. При наданні послуг з управління фінансовими інструментами Інвестиційна фірма не має права рекомендувати або приймати рішення про вчинення операцій, якщо жодна з послуг або інструментів не підходить для клієнта.

11. При наданні послуг з управління фінансовими інструментами, які включають заміну інвестицій, або шляхом продажу одного фінансового інструменту і придбання іншого, або шляхом використання права на заміну одного фінансового інструменту іншим, Інвестиційна фірма повинна робити це лише за умови, що за її оцінкою, переваги такої заміни більші, ніж витрати на неї. За письмовою вимогою клієнта, Інвестиційна фірма зобов'язана надати аргументацію переваг зробленої чи запропонованої заміни.

12. Якщо на основі інформації, отриманої від клієнта, Інвестиційна фірма вважає, що фінансові інструменти або послуга не доречні для клієнта або потенційного клієнта, то Інвестиційна фірма письмово попереджає про це цього клієнта чи потенційного клієнта.

13. Якщо клієнт чи потенційний клієнт не надає відповідну інформацію, або якщо надає недостатню інформацію стосовно своїх знань і досвіду, то Інвестиційна фірма письмово попереджає його про неможливість визначити, чи є передбачена послуга або передбачені фінансові інструменти доречними для нього, та як наслідок відмовляє у наданні такої послуги.

Глава 2. Вимоги щодо надання звітів клієнтам

1. Інвестиційна фірма після здійснення відповідних дій щодо виконання замовлення (доручення, розпорядження) клієнта, зокрема виставлення заявки на організованому ринку, крім випадків, коли здійснюється діяльність з управління фінансовими інструментами, виконує наступні дії:

- негайно надає клієнту інформацію щодо виконання цього замовлення відповідно до умов генерального договору;

- відправляє клієнту повідомлення на надійному носії, що підтверджує виконання замовлення, не пізніше першого робочого дня після виконання або, якщо підтвердження отримано Інвестиційною фірмою від третьої сторони, не пізніше першого робочого дня після отримання підтвердження від третьої сторони. Таке повідомлення не відправляється Інвестиційною фірмою, якщо підтвердження буде містити ту ж інформацію, що й підтвердження, яке негайно надсилається клієнту іншою особою.

2. Крім надання інформації, передбаченої пунктом 1 цієї глави, Інвестиційна фірма надає клієнту, за його запитом, інформацію про стан виконання його замовлення.

3. У випадку отримання замовлень клієнтів, що стосуються цінних паперів інститутів спільного інвестування, які виконуються періодично, Інвестиційна фірма вживає дії, зазначені в пункті 1 цієї глави, або надає клієнту не рідше ніж раз у шість місяців інформацію, зазначену в пункті 4 цієї глави, стосовно цих операцій.

4. Повідомлення, зазначене в абзаці третьому пункту 1 цієї глави, містить таку інформацію:

- реквізити Інвестиційної фірми;
- реквізити клієнта;
- дату виконання замовлення/заявки;
- час виконання замовлення/заявки (за необхідності);
- тип замовлення/заявки;
- реквізити місця вчинення правочину;
- реквізити фінансового інструменту;
- індикатор замовлення/заявки, а саме позначення - купити/продати;

- характер заявки, якщо це не заявка купити/продати;
- кількість фінансових інструментів;
- ціна за одиницю;
- загальна сума;
- обмінний курс, якщо операція включає конвертацію валюти;
- загальну суму комісій і понесених витрат;
- обов'язки клієнта щодо розрахунку за правочином, включаючи термін оплати або поставки, а також відповідні реквізити рахунку, якщо ці відомості та обов'язки раніше не були повідомлені клієнту.

5. При наданні Інвестиційною фірмою клієнтам послуги з управління фінансовими інструментами, вона надає кожному такому клієнту періодичні звіти на надійному носії про діяльність з управління фінансовими інструментами, що здійснюється від імені цього клієнта, якщо такі звіти не надаються іншою особою.

6. Періодичні звіти, що надає Інвестиційна фірма, забезпечують справедливий і збалансований огляд діяльності, що здійснюється, і результати управління портфелем клієнта протягом звітного періоду, та мають включати таку інформацію:

- реквізити Інвестиційної фірми;
- реквізити клієнта та його рахунку;
- склад та оцінки портфеля, включаючи деталі кожного фінансового інструмента, його ринкової вартості або справедливої вартості, якщо ринкова вартість відсутня, а також залишок коштів на початку та наприкінці звітного періоду та показники результативності портфеля протягом звітного періоду;
- загальну суму витрат, понесених протягом звітного періоду, що відображає загальну плату за послуги з управління та загальні витрати, пов'язані з виконанням, включаючи заяву про те, що більш детальний опис буде надано за запитом;
- порівняння результатів діяльності протягом періоду, охопленого звітом, з контрольним показником інвестиційної ефективності (якщо такий є), узгодженим між Інвестиційною фірмою та клієнтом;
- загальна сума дивідендів, відсотків та інших виплат, отриманих протягом звітного періоду по відношенню до портфеля клієнта;
- інформацію про інші корпоративні дії, що надають права за фінансовими інструментами, що знаходяться в портфелі.

7. Інвестиційна фірма у випадках, коли клієнт бажає отримувати інформацію про виконання замовлення після кожної операції, повинна негайно, але не пізніше кінця першого робочого дня після здійснення операції, надавати клієнту необхідну інформацію щодо операції на надійному носії, в тому числі шляхом направлення повідомлення в електронному вигляді.

8. Звіти про активи клієнта мають містити:

- інформацію про всі фінансові інструменти або кошти, якими управляє Інвестиційна фірма для клієнта станом на останню дату періоду, який охоплює цей звіт;
- інформацію щодо фінансових інструментів або коштів клієнта, які були предметом операцій РЕПО та/або договорів позики;
- розмір доходів, що нараховується клієнту внаслідок участі в будь-яких операціях, і підстави, на якій нараховуються ці виплати;
- зазначення активів, за якими виникають або можуть виникати певні права та обов'язки;
- ринкова або оціночна вартість фінансових інструментів.

Розділ VII. Порядок провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами за видами діяльності, на які Інвестиційна фірма має відповідні ліцензії

Глава 1. Порядок провадження брокерської діяльності

1. При провадженні брокерської діяльності Інвестиційна фірма укладає цивільно-правові договори (зокрема на підставі замовлення до генерального договору або на підставі

договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів від свого імені (від імені клієнта), за дорученням і за рахунок клієнта.

2. Інвестиційна фірма при здійсненні брокерської діяльності може укладати наступні договори:

- генеральний договір
- договір комісії
- договір доручення
- договір купівлі-продажу (міни);
- операцію РЕПО;
- договір позики.

3. Інвестиційна фірма може виступати поручителем або гарантом виконання зобов'язань перед третіми особами за договорами, що укладаються від імені клієнта Інвестиційної фірми, отримуючи за це винагороду, що може визначатися договором Інвестиційної фірми з клієнтом.

4. У разі, якщо Інвестиційна фірма уклала зі своїм клієнтом договір комісії чи договір доручення або отримала від клієнта замовлення до генерального договору щодо проведення операції з фінансовими інструментами за межами України, вона має право здійснити таку операцію за участю іноземної інвестиційної фірми із дотриманням вимог законодавства країни, в якій здійснюється операція.

Здійснення брокерської діяльності на підставі генерального договору

5. Генеральний договір, який укладається між Інвестиційною фірмою та клієнтом, крім загальних вимог до договорів, визначених розділом II цього Положення, повинен містити:

- результати проведеного оцінювання клієнта;
- порядок проведення оцінювання клієнтів;
- порядок взаємодії Інвестиційної фірми з певною категорією клієнтів;
- порядок проведення повторного оцінювання клієнта;
- перелік інвестиційних послуг, які можуть надаватись клієнту;
- порядок, спосіб та форму надання клієнтом замовлень та інших розпоряджень, доручень;
- порядок опрацювання та виконання замовлень та інших розпоряджень, доручень клієнта;
- права та обов'язки сторін договору;
- політику щодо конфлікту інтересів;
- строк дії договору;
- декларацію про фактори ризиків;
- підтвердження, що інформація про загальний характер та/або джерела потенційного конфлікту інтересів надана клієнту;
- порядок обміну інформацією між сторонами договору;
- політику найкращого виконання замовлення;
- процедури захисту інформації.

6. За генеральним договором Інвестиційна фірма може діяти стосовно клієнта як комісіонер або як повірений.

7. Генеральний договір у разі, якщо Інвестиційна фірма буде діяти стосовно клієнта як комісіонер, має містити:

- строк та умови здійснення переходу права власності на фінансові інструменти;
- спосіб проведення розрахунків за договором купівлі/продажу (з дотриманням/без дотримання принципу "поставка цінних паперів проти оплати") (крім випадків здійснення операцій поза межами України).

8. Якщо Інвестиційна фірма буде діяти стосовно клієнта як повірений, генеральний договір має містити строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти.

9. Крім вищезазначених умов, генеральний договір може передбачати надання Інвестиційною фірмою клієнту супутніх послуг, зокрема, інформаційних послуг, послуг, пов'язаних з виконанням функцій керуючого рахунком у цінних паперах клієнта у

депозитарній установі, а також надання клієнтом права Інвестиційній фірмі передавати виконання його замовлень, відповідно до яких Інвестиційна фірма виступає стосовно нього комісіонером, іншій інвестиційній фірмі тощо.

10. Для здійснення маржинальних операцій Інвестиційна фірма укладає з клієнтом додатковий договір до генерального договору, в якому визначаються:

- порядок надання послуги з купівлі-продажу фінансових інструментів при здійсненні маржинальних операцій;
- розмір та порядок одержання плати за послуги з купівлі-продажу фінансових інструментів, обумовлені особливостями маржинальних операцій;
- рівень маржі (граничний рівень, рівень для направлення вимоги та критичний рівень);
- розмір дисконтів;
- опис фінансових інструментів, які можуть бути предметом забезпечення при маржинальних операціях;
- застереження стосовно купівлі Інвестиційною фірмою фінансових інструментів за кошти клієнта, що складають забезпечення;
- застереження про можливість продажу Інвестиційною фірмою фінансових інструментів, які можуть бути предметом забезпечення, на організованих ринках при врегулюванні зобов'язань клієнта перед Інвестиційною фірмою;
- застереження щодо ризиків, які виникають при здійсненні маржинальних операцій, зокрема ціновий ризик за активами, набутими за власні кошти, та активами, переданими як забезпечення зобов'язань перед Інвестиційною фірмою, ризику втрати доходу, ризику втрати коштів або ризику втрат, розмір яких перебільшує розмір власних коштів клієнта при примусовому закритті клієнтських позицій, ризику невиконання чи часткового виконання маржинальних операцій за рішенням Інвестиційної фірми тощо;
- право Інвестиційної фірми примусово реалізовувати фінансові інструменти, що належать клієнту, або купувати фінансові інструменти за рахунок коштів клієнта з метою виконання зобов'язань клієнта перед Інвестиційною фірмою за маржинальними операціями, якщо рівень маржі менший за критичний рівень маржі.

11. Невід'ємною частиною такого додаткового договору є підписана між Інвестиційною фірмою та клієнтом згода (відмова) клієнта окремо за кожною позицією щодо особливостей провадження брокерської діяльності з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта про те, що клієнт ознайомлений з умовами надання послуги з купівлі-продажу фінансових інструментів при здійсненні маржинальних операцій та ризиками, що виникають при їх провадженні, а також умовами надання клієнтом належних йому фінансових інструментів та коштів Інвестиційній фірмі.

12. Додатковий договір до генерального договору, що передбачає здійснення Інвестиційною фірмою маржинальних операцій, додатково може містити:

- право Інвестиційної фірми розпоряджатися коштами клієнта з метою придбання фінансових інструментів у розмірі, достатньому для проведення розрахунків за зобов'язаннями клієнта перед Інвестиційною фірмою;
- право Інвестиційної фірми продати (продавати) фінансові інструменти, дані щодо яких обліковуються на рахунку внутрішнього обліку клієнта, в обсязі, достатньому для виконання клієнтом його зобов'язань перед Інвестиційною фірмою;
- право Інвестиційної фірми здійснити реалізацію фінансових інструментів клієнта, що становлять забезпечення, або купівлю фінансових інструментів за рахунок коштів клієнта, що становлять забезпечення, у кількості, достатній для погашення зобов'язань клієнта, які виникли в результаті здійснення Інвестиційною фірмою маржинальних операцій в інтересах клієнта, якщо рівень маржі стає менше критичного рівня в результаті здійснення Інвестиційною фірмою маржинальних операцій в інтересах клієнта, а також в інших випадках, передбачених законодавством про цінні папери.

13. Для здійснення операцій РЕПО Інвестиційна фірма укладає з клієнтом додатковий договір до генерального договору, який визначає особливості надання послуг з проведення таких операцій та може містити порядок проведення звірки наявності коштів та фінансових інструментів.

14. Інвестиційна фірма при здійсненні брокерської діяльності на підставі генерального договору не має права:

- передавати виконання замовлення клієнта іншим особам без попередньої згоди клієнта та у разі, якщо це не обумовлено умовами договору з клієнтом;

- передавати виконання замовлення клієнта іншим особам, якщо це замовлення отримано від іншої інвестиційної фірми, щодо якої він виступає субкомісіонером.

15. Операції з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами відповідно до генерального договору здійснюються на підставі замовлень клієнта.

16. Замовлення надається клієнтом Інвестиційній фірмі та містить розпорядження (доручення, наказ) на визначених умовах вчинити правочин щодо конкретних фінансових інструментів в інтересах клієнта відповідно до умов генерального договору.

17. У разі примусового виконання зобов'язань клієнта з причин, обумовлених договірними відносинами між клієнтом та Інвестиційною фірмою, якщо це передбачено генеральним договором, така операція оформлюється внутрішнім розпорядженням Інвестиційної фірми. Замовлення за такими операціями клієнтом не надається.

18. У разі, якщо Інвестиційна фірма отримала від клієнта замовлення до генерального договору, відповідно до якого Інвестиційна фірма виступає комісіонером, Інвестиційна фірма має право за згодою клієнта (комітента) укласти з іншою Інвестиційною фірмою договір субкомісії, за яким набуває права та обов'язки комітента щодо субкомісіонера, залишаючись відповідальним за дії субкомісіонера перед своїм клієнтом відповідно до положень законодавства.

Здійснення брокерської діяльності на підставі договору комісії (субкомісії)

19. Предметом договору комісії є надання Інвестиційною фірмою (комісіонером) клієнту (комітенту) певного виду послуги з укладання договору (договорів) купівлі, продажу, позики або міни фінансових інструментів, здійснення операції РЕПО від свого імені, за рахунок та в інтересах клієнта чи за рахунок та в інтересах клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача.

20. Предметом договору субкомісії є надання Інвестиційною фірмою (субкомісіонером) іншій інвестиційній фірмі (комітенту) певного виду послуги, за яким одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити певні юридичні дії щодо фінансових інструментів від свого імені за рахунок комітента.

21. У разі, якщо Інвестиційна фірма уклала зі своїм клієнтом договір комісії, відповідно до якого вона виступає комісіонером, Інвестиційна фірма має право за згодою клієнта (комітента) укласти з іншою інвестиційною фірмою договір субкомісії, за яким набуває права та обов'язки комітента щодо субкомісіонера, залишаючись відповідальним за дії субкомісіонера перед своїм клієнтом відповідно до положень законодавства.

22. Договір комісії, субкомісії, крім вимог, визначених розділом II цього Положення, має містити, зокрема:

- результати проведеного оцінювання клієнта;
 - порядок проведення оцінювання клієнтів;
 - реквізити ідентифікації фінансового інструменту;
 - кількість фінансових інструментів (у разі придбання фінансових інструментів інституту спільного інвестування у емітента їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);
 - суму (орієнтовну суму) договору або порядок її визначення;
 - термін/строк та умови оплати фінансових інструментів, які є об'єктами цивільних прав за договором;
 - строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти;
 - спосіб проведення розрахунків за договором купівлі/продажу (з дотриманням/без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати»), крім випадків здійснення операцій поза межами України;
 - обсяг повноважень та обов'язків Інвестиційної фірми як керуючого рахунком у цінних паперах клієнта в депозитарній установі (склад, зміст, час дії повноважень, порядок взаємодії керуючого рахунком та клієнта щодо управління рахунком у цінних паперах цього клієнта).
- У разі, якщо договір укладений в Україні, та визначає спосіб розрахунків без дотримання

принципу «поставка цінних паперів проти оплати», обсяг повноважень Інвестиційної фірми як керуючого рахунком зазначається обов'язково;

- обов'язок клієнта переказати кошти на поточний рахунок Інвестиційної фірми для розрахунків за фінансові інструменти та обов'язок Інвестиційної фірми за розпорядженням клієнта переказати кошти, отримані в розрахунок за фінансові інструменти, на поточний рахунок клієнта (крім випадків здійснення операцій поза межами України);

- строк дії договору (за необхідності);

- місце укладення договору, що вчиняється на виконання договору комісії (на організованому ринку/поза межами організованого ринку), крім випадків здійснення операцій поза межами України;

- підтвердження, що інформація про загальний характер та/або джерела потенційного конфлікту інтересів надана клієнту.

23. Договір субкомісії, крім вищевказаних вимог, обов'язково повинен містити серію, номер, дату видачі ліцензії (у разі наявності) та/або дату і номер рішення НКЦПФР про видачу ліцензії на провадження професійної діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, які за цим договором виступають як комітенти та субкомісіонери.

24. Інвестиційна фірма при здійсненні брокерської діяльності на підставі договору комісії (субкомісії) не має права передавати виконання договору комісії іншим особам без попередньої згоди клієнта та у разі, якщо це не обумовлено умовами договору з клієнтом.

Здійснення брокерської діяльності на підставі договору доручення

25. Предметом договору доручення є надання Інвестиційною фірмою (повірений) певної послуги, за яким одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити певні юридичні дії щодо фінансових інструментів від імені та за рахунок другої сторони (довірителя), включаючи внесення змін до договору або розірвання такого договору.

26. Договір доручення, крім вимог, визначених розділом II цього Положення, має містити, зокрема:

- результати проведеного оцінювання клієнта;

- порядок проведення оцінювання клієнтів;

- реквізити ідентифікації фінансового інструменту;

- кількість фінансових інструментів або інших фінансових інструментів (у разі придбання фінансових інструментів інституту спільного інвестування у емітента їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);

- суму (орієнтовну суму) договору або порядок її визначення;

- термін/строк та умови оплати фінансових інструментів, які є об'єктами цивільних прав за договором;

- строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти;

- спосіб проведення розрахунків за договором купівлі/продажу (з дотриманням/без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати»), крім випадків здійснення операцій поза межами України;

- порядок проведення розрахунків за придбані або продані фінансові інструменти (розрахунки за договорами щодо фінансових інструментів здійснюються клієнтом самостійно або через Інвестиційної фірми);

- строк дії договору (за необхідності);

- місце укладення договору, що вчиняється на виконання договору комісії (на організованому ринку/поза межами організованого ринку), крім випадків здійснення операцій поза межами України;

- підтвердження, що інформація про загальний характер та/або джерела потенційного конфлікту інтересів надана клієнту.

27. При укладенні договору доручення на виконання певного виду послуг, предметом якого є державні облігації України, зазначення міжнародного ідентифікаційного номеру фінансових інструментів в реквізитах ідентифікації фінансового інструменту не є обов'язковим.

28. Договір доручення може містити іншу необхідну інформацію, зокрема призначення Інвестиційної фірми керуючим рахунком у цінних паперах клієнта у депозитарній установі із визначенням обсягу його повноважень та обов'язків як керуючого рахунком (склад, зміст, час дії повноважень, порядок взаємодії керуючого рахунком та клієнта щодо управління рахунком у цінних паперах цього клієнта) тощо.

29. Дата виконання договору доручення визначається залежно від умов договору та порядку проведення розрахунків за договором, що укладається на його виконання.

30. Якщо розрахунки за договором, що укладається на виконання договору доручення, здійснюються через Інвестиційну фірму, дата виконання договору доручення не може передувати даті виконання такого договору.

31. Якщо розрахунки за договором, що укладається на виконання договору доручення, здійснюються клієнтом самостійно, датою виконання договору доручення є дата підписання документа, який підтверджує виконання сторонами зобов'язань, що передбачені цим договором, та/або дата настання останньої з наступних подій, які можуть відбуватися у будь-якій послідовності: перехід права власності на фінансові інструменти, що є об'єктами цивільних прав за договором, або здійснення оплати за договором, якщо сторони не домовилися про інше.

32. Інвестиційна фірма має право виступати повіреним щодо вчинення певних юридичних дій, а саме внесення змін/розірвання договору, що укладається на виконання договору доручення у разі, якщо такі договори були укладені за участю Інвестиційної фірми.

33. До договору доручення, за яким одна сторона (повірений) зобов'язується від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) вчинити певні юридичні дії, а саме внести зміни до договору доручення та/або договору, що укладається на виконання договору доручення, або розірвати договір доручення, до договору, що укладається на виконання договору доручення, не застосовуються вимоги, встановлені цією главою.

Здійснення операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами в інтересах клієнта на підставі договору купівлі-продажу (міни)

34. Предметом договору купівлі-продажу (міни) є здійснення Інвестиційною фірмою купівлі, продажу, міни фінансових інструментів в інтересах клієнта та за його рахунок, в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача відповідно до умов укладеного з клієнтом договору комісії, договору доручення, договору про управління або наданого клієнтом замовлення до генерального договору.

35. Договір купівлі, продажу, міни фінансових інструментів в інтересах клієнта та за його рахунок, в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача відповідно до умов укладеного з клієнтом договору комісії, договору доручення, договору про управління або наданого клієнтом замовлення до генерального договору, крім вимог, визначених розділом II цього Положення (за винятком договорів, що укладаються на організованих ринках), містить, зокрема:

- реквізити ідентифікації договору, на виконання якого укладено договір купівлі-продажу (міни), за винятком договорів, що укладаються на організованому ринку;
- реквізити ідентифікації фінансового інструменту;
- кількість фінансових інструментів (у разі придбання фінансових інструментів інституту спільного інвестування у емітента, їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);
- суму договору або порядок її визначення на дату проведення розрахунків;
- термін/строк та умови оплати фінансових інструментів, які є об'єктом цивільних прав за договором;
- строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти;
- спосіб проведення розрахунків (з дотриманням/без дотримання принципу «поставка фінансових інструментів проти оплати»), крім випадків здійснення операцій поза межами України;
- порядок внесення змін до договору у випадку анулювання ліцензії Інвестиційної фірми.

Здійснення операцій з фінансовими інструментами в інтересах клієнта на підставі договору РЕПО

36. Предметом договору РЕПО є здійснення Інвестиційною фірмою в інтересах та за рахунок клієнта або в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача купівлі (продажу) фінансових інструментів (на підставі укладених з клієнтом договорів комісії, доручення, управління, або замовлень клієнта до генерального договору) із зобов'язанням зворотного продажу (купівлі) через визначений строк або на вимогу однієї із сторін за заздалегідь обумовленою ціною.

37. Договір РЕПО, укладений Інвестиційною фірмою в інтересах та за рахунок клієнта або в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача відповідно до умов укладеного з клієнтом договору комісії, договору доручення, договору про управління або наданого клієнтом замовлення до генерального договору, повинен відповідати вимогам, визначеним в розділі II Положення, а також містити:

- реквізити ідентифікації фінансового інструменту;
- кількість фінансових інструментів (у разі придбання фінансових інструментів інституту спільного інвестування у емітента їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);
- ціну фінансових інструментів за першою та другою частинами операції РЕПО;
- строк та умови оплати фінансових інструментів, які є об'єктом цивільних прав за договором, за першою та другою частинами операції РЕПО;
- строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти за першою та другою частинами операції РЕПО;
- порядок розірвання договору внаслідок невиконання або неналежного виконання однією із сторін умов договору, у тому числі порядок інформування сторін про розірвання договору;
- порядок зарахування зустрічних вимог при односторонній відмові від другої частини операції внаслідок невиконання або неналежного виконання іншою стороною умов договору РЕПО;
- спосіб проведення розрахунків (з дотриманням/без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати») за першою та другою частинами операції РЕПО.

38. Укладення договорів РЕПО на організованого ринку здійснюється з урахуванням норм чинного законодавства, що регулюють діяльність оператора організованого ринку.

39. Договір РЕПО може містити:

- порядок врегулювання взаємних вимог і зобов'язань сторін у разі зміни співвідношення між ринковою вартістю фінансових інструментів і розміром відповідного зобов'язання (сумою зобов'язання) протягом строку РЕПО;
- порядок розрахунку ціни фінансових інструментів за другою частиною операції РЕПО у випадку її виконання в інший строк, ніж передбачено договором.

40. Зобов'язання щодо виконання другої частини операції РЕПО у сторін договору РЕПО виникає тільки за умови повного виконання ними зобов'язань за першою частиною РЕПО.

41. Датою виконання договору РЕПО є дата повного виконання сторонами зобов'язань за другою частиною операції РЕПО.

42. Датою розірвання договору РЕПО є дата прийняття однією із сторін рішення про розірвання договору РЕПО внаслідок невиконання або неналежного виконання іншою стороною зобов'язань за другою частиною операції РЕПО.

Здійснення операцій з фінансовими інструментами в інтересах клієнта на підставі договору позики

43. Предметом договору позики фінансових інструментів є здійснення Інвестиційною фірмою в інтересах та за рахунок клієнта або в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/клієнта клієнта номінального утримувача операцій з передання у власність іншій стороні (позичальнику) або отримання у власність від іншої сторони певної кількості фінансових інструментів з відповідними реквізитами ідентифікації з обов'язком їх повернення через визначений строк або на вимогу однієї із сторін.

44. Предметом договору позики цінних паперів не можуть бути:

- облігації, строк погашення яких настає протягом строку виконання зобов'язань за договором позики;
- облігації, за якими передбачається виплата відсоткових доходів, протягом строку виконання зобов'язань за договором позики.

45. Договір позики укладається виключно поза межами організованого ринку.

46. Договір позики, укладений Інвестиційною фірмою в інтересах та за рахунок клієнта або в інтересах та за рахунок клієнта номінального утримувача/ клієнта номінального утримувача відповідно до умов укладеного з клієнтом договору комісії, договору доручення, договору про управління або наданого клієнтом замовлення до генерального договору, повинен відповідати Вимогам, а також повинен містити:

- реквізити ідентифікації фінансового інструменту;
- кількість фінансових інструментів (у разі придбання фінансових інструментів інституту спільного інвестування у емітента їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);
- суму договору або порядок її визначення на дату проведення розрахунків;
- строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти від позикодавця до позичальника;
- строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти від позичальника до позикодавця;
- порядок розірвання договору внаслідок невиконання або неналежного виконання однією із сторін умов договору, у тому числі порядок інформування сторін про розірвання договору;
- розмір та порядок сплати винагороди позикодавцю;
- зобов'язання щодо сплати неустойки, яка нараховується від дати, коли фінансові інструменти мали бути повернуті, до дати їх фактичного повернення (переходу права власності від позичальника до позикодавця).

47. Датою виконання договору позики є остання з таких подій, що можуть відбуватись в будь-якій послідовності: дата переходу прав власності на фінансові інструменти від позичальника до позикодавця або дата оплати винагороди позикодавцю.

Глава 2 Порядок провадження субброкерської діяльності

1. Субброкерська діяльність – це діяльність Інвестиційної фірми з прийняття від клієнтів замовлень на укладення деривативних контрактів та вчинення правочинів щодо фінансових інструментів за рахунок клієнтів і надання відповідних замовлень для виконання іншої Інвестиційній фірмі, яка здійснює брокерську діяльність.

2. При провадженні субброкерської діяльності для надання Інвестиційною фірмою (субкомісіонером) іншій Інвестиційній фірмі, що виступає клієнтом (комітентом) стосовно субкомісіонера, певного виду послуги з купівлі, продажу, здійснення операції РЕПО, позики або міни фінансових інструментів від свого імені за рахунок та в інтересах клієнта (комітента) іншої Інвестиційної фірми, Інвестиційна фірма укладає з іншою Інвестиційною фірмою додатковий договір до Генерального договору (договір субкомісії).

Глава 3. Порядок провадження дилерської діяльності

1. Дилерська діяльність - це діяльність Інвестиційної фірми з укладення деривативних контрактів та вчинення правочинів щодо фінансових інструментів від свого імені та за власний рахунок.

2. При провадженні дилерської діяльності Інвестиційна фірма укладає цивільно-правові договори купівлі-продажу (міни) фінансових інструментів від свого імені і за власний рахунок.

3. Договір купівлі-продажу (міни) містить, зокрема:

- реквізити ідентифікації договору купівлі-продажу (міни);
- реквізити ідентифікації фінансового інструменту;

- кількість фінансових інструментів (у разі придбання фінансових інструментів інституту спільного інвестування у емітента їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України "Про інститути спільного інвестування");
- суму договору або порядок її визначення на дату проведення розрахунків;
- термін/строк та умови оплати фінансових інструментів, які є об'єктом цивільних прав за договором;
- строк та умови здійснення переходу прав власності на фінансові інструменти;
- спосіб проведення розрахунків (з дотриманням/без дотримання принципу "поставка фінансових інструментів проти оплати"), крім випадків здійснення операцій поза межами України.

Глава 4. Порядок провадження діяльності з управління портфелем фінансових інструментів

1. Діяльність з управління портфелем фінансових інструментів - це діяльність Інвестиційної фірми з управління портфелями фінансових інструментів, які складаються з одного або більше фінансових інструментів, в інтересах клієнтів.

2. Інвестиційна фірма має право укладати договори про управління портфелем фінансових інструментів з фізичними та юридичними особами. Договір про управління портфелем фінансових інструментів не може укладатися Інвестиційною фірмою з компанією з управління активами.

3. Мінімальна сума договору про управління портфелем фінансових інструментів з одним клієнтом - фізичною особою встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, має становити не менше суми, еквівалентної 100 мінімальним заробітним платам. Вказане обмеження щодо суми не поширюється на договори про управління портфелем фінансових інструментів, що укладаються на виконання вимоги статті 36 Закону України «Про запобігання корупції».

4. Установник управління та Інвестиційна фірма як управитель мають право укласти між собою кілька договорів про управління, відповідно до одного з яких буде здійснюватися управління фінансовими інструментами, а відповідно до іншого - управління коштами для інвестування в фінансові інструменти.

5. Наявність оформленого відповідно до законодавства договору про управління є підставою для передання фінансових інструментів та коштів управителю в управління.

6. Фінансові інструменти передаються в управління з усією сукупністю засвідчених ними прав.

7. Права та обов'язки Інвестиційної фірми по управлінню переданими йому фінансовими інструментами виникають з моменту їх отримання управителем або з моменту їх зарахування на рахунок у цінних паперах установника управління, керуючим якого (рахунку у цінних паперах) є Інвестиційна фірма, або з моменту визначення Інвестиційної фірми керуючим рахунком у цінних паперах установника управління, на якому (рахунку у цінних паперах) вже обліковуються цінні папери, що передаються в управління, або з моменту зарахування на рахунок установника управління, відкритого у третьої сторони (іноземної інвестиційної фірми).

8. Передання установником управління в управління коштів у безготівковій формі здійснюється шляхом видачі установником управління своєму обслуговуючому банку платіжного доручення про переказ відповідної суми коштів зі свого поточного рахунку на окремий поточний рахунок Інвестиційної фірми або в інший спосіб, визначений договором про управління. Моментом отримання коштів управителем вважається момент їх зарахування на окремий поточний рахунок Інвестиційної фірми або інший момент відповідно до визначеного договором про управління способу передання коштів в управління.

9. Установник управління може призначити Інвестиційну фірму розпорядником рахунку у банку, що вже відкрито на його ім'я. Моментом отримання коштів Інвестиційною фірмою як управителем вважається момент їх зарахування на цей рахунок з іншого рахунку установника управління або день, в який банк визнав Інвестиційну фірму розпорядником цього рахунку, якщо на ньому вже є кошти.

10. Фінансові інструменти, які придбаваються Інвестиційною фірмою у власність установника управління в процесі виконання договору про управління, є об'єктами управління з моменту набуття установником управління прав власності на них. При цьому додаткові договори до договору про управління між установником управління та Інвестиційною фірмою щодо передання таких цінних паперів та інших фінансових інструментів в управління не укладаються.

11. Кошти, набуті Інвестиційною фірмою як управителем у власність установника управління в процесі виконання договору управління, є об'єктом управління з моменту отримання їх на рахунок установника. При цьому додаткові договори між установником управління та Інвестиційною фірмою про передання таких коштів не укладаються.

12. Відповідно до умов, передбачених договором про управління, а також законодавством, Інвестиційна фірма, яка отримала в управління цінні папери та інші фінансові інструменти, самостійно та від свого імені реалізовує всі права, засвідчені цими цінними паперами та іншими фінансовими інструментами.

13. Кошти, що знаходяться в управлінні Інвестиційної фірми, призначені для інвестування в цінні папери та інші фінансові інструменти в інтересах установника управління або визначених ним третіх осіб.

14. Емісійні цінні папери, щодо яких здійснюється управління та які існують у бездокументарній формі, мають обліковуватися на рахунок в цінних паперах установника управління у депозитарній установі, або на рахунок установника управління, відкритого у третьої сторони (іноземної інвестиційної фірми). Інвестиційна фірма є керуючим цього рахунку в цінних паперах (рахунку установника управління, відкритого у третьої сторони (іноземної інвестиційної фірми)). Повноваження та обов'язки Інвестиційної фірми як керуючого рахунком у цінних паперах установника управління визначаються договором про управління.

15. Під час провадження діяльності з управління фінансовими інструментами відповідно до договору про управління, Інвестиційна фірма як управитель не має права здійснювати такі операції:

- придбавати за рахунок коштів клієнта, що знаходяться у його управлінні, фінансові інструменти, власником яких є сама Інвестиційна фірма;
- відчужувати фінансові інструменти клієнта, що знаходяться в його управлінні, у свою власність, у власність осіб, що володіють понад 10 відсотками статутного капіталу Інвестиційної фірми;
- придбавати за рахунок коштів клієнта, що знаходяться в її управлінні, фінансові інструменти, емітентом яких є її учасник або інша пов'язана особа;
- придбавати за рахунок коштів клієнта, що знаходяться в її управлінні, фінансові інструменти емітентів, що знаходяться в процесі припинення, у тому числі відповідно до законодавства про банкрутство, якщо інформація про це була оприлюднена відповідно до законодавства;
- відчужувати фінансові інструменти клієнта, що знаходяться в його управлінні, з відстрочкою платежу більше ніж на 10 днів, якщо інше не передбачено договором про управління;
- надавати в заставу фінансові інструменти, що знаходяться в його управлінні, як забезпечення виконання власних зобов'язань, зобов'язань своїх учасників та інших осіб;
- передавати управління фінансовими інструментами та коштами клієнта третій особі;
- передавати кошти, що знаходяться в його управлінні, на користь третіх осіб або вносити зазначені кошти на рахунок (рахунки), розпорядником якого (яких) визначено третю особу (осіб);
- укладати за рахунок коштів, що знаходяться в його управлінні, договори страхування (придбавати страхові поліси), отримувачами відшкодування за яким визначені треті особи.

16. Інвестиційна фірма під час виконання своїх зобов'язань за договорами про управління не має права укладати договори з фінансовими інструментами, за якими вона одночасно представляє інтереси двох установників управління, крім договорів, що укладаються на організованому ринку.

Глава 5. Обов'язки та обмеження Інвестиційні фірми при здійсненні нею професійної діяльності

1. Інвестиційна фірма при провадженні професійної діяльності на ринку капіталів - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами керується принципами чесності, справедливості та професійності з метою найкращого забезпечення інтересів клієнта.

2. Інвестиційна фірма при провадженні будь-якого виду професійної діяльності:

- дотримується встановлених законодавством пруденційних нормативів та інших показників (нормативів), які обмежують ризики за операціями з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами;

- здійснює заходи відповідно до вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

- відмовляє особі в укладенні договору чи проведенні операцій з фінансовими інструментами у випадку, якщо Інвестиційна фірма вбачає, що такі дії призведуть до порушення вимог законодавства України, що стосується обігу фінансових інструментів;

- відмовляє особі в укладанні договору чи проведенні операцій з фінансовими інструментами у випадку, якщо умови такого договору або проведення операції суперечать умовам обігу цінних паперів, встановлених проспектом цінних паперів/рішенням про емісію/іншим документом, що містить інформацію про випуск іноземних цінних паперів;

- надає до НКЦПФР адміністративні дані щодо своєї діяльності відповідно до нормативно-правових актів НКЦПФР, що встановлюють склад, строки та порядок їх надання;

- подає до загальнодоступної інформаційної бази даних НКЦПФР про ринок цінних паперів для подальшого розміщення інформацію про всі вчинені Інвестиційною фірмою правочини поза межами організованого ринку щодо емісійних цінних паперів;

- у разі проведення операцій з цінними паперами, за якими виникає підозра маніпулювання цінами на фондовому ринку або укладання підозрілого договору клієнтом та/або контрагентом - повідомляє про це НКЦПФР у складі нерегулярних адміністративних даних;

- у разі прийняття НКЦПФР рішення про анулювання ліцензії та наявності у Інвестиційної фірми невиконаних договорів доручення, комісії, РЕПО, замовлень до генерального договору, договорів, що укладаються на виконання, повинна розірвати або внести зміни до таких договорів до дати набрання чинності рішенням про анулювання ліцензії та надати такі дані у порядку та строки, встановлені НКЦПФР;

- відмовляє особі в укладанні договору чи проведенні операцій з фінансовими інструментами у випадку, якщо умови такого договору або проведення операції суперечать умовам обігу цінних паперів, встановлених проспектом цінних паперів/рішенням про емісію/іншим документом, що містить інформацію про випуск іноземних цінних паперів;

- повідомляє НКЦПФР у складі нерегулярних адміністративних даних не пізніше наступного робочого дня з дня виникнення аргументованої підозри у разі вчинення правочину щодо фінансових інструментів, за яким одразу або в майбутньому виникла аргументована підозра про вчинення клієнтом та/або контрагентом «підозрілої» операції;

- до моменту укладання договору з клієнтом додатково надає йому інформацію, зазначену в частині першій та другій статті 12 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»;

- повідомляє клієнта про наявність конфлікту інтересів між ним та Інвестиційною фірмою у зв'язку із зацікавленістю щодо купівлі-продажу фінансових інструментів пов'язаними особами Інвестиційної фірми, відповідними особами Інвестиційної фірми;

- надає інформацію щодо стану виконання будь-якого укладеного з ним договору, наданого замовлення на вимогу клієнта;

- діє в інтересах клієнта, враховуючи умови, зазначені в укладеному з ним договорі, вимоги законодавства щодо цінних паперів, кон'юнктуру фондового ринку, умови здійснення клірингу та розрахунків, надання депозитарних послуг, ризик вибору контрагентів та інші фактори ризику;

- вживає всіх відповідних заходів з метою отримання якомога кращого результату для свого клієнта при виконанні договорів та/або замовлень, враховуючи ціну, витрати, швидкість, ймовірність виконання та розрахунку, розмір, характер або інші міркування, суттєві для виконання замовлення;
- попереджає клієнта про ризики конкретної правочину з фінансовими інструментами;
- узгоджує з клієнтом рівень можливого ризику при здійсненні операцій з купівлі, продажу або міни фінансових інструментів, у тому числі щодо ліквідності фінансових інструментів, що придбаватимуться;
- надає клієнту інформацію щодо біржового курсу фінансових інструментів та/або ринкової вартості фінансових інструментів;
- у першу чергу виконує операції з фінансовими інструментами за договорами та замовленнями клієнтів у порядку їх надходження, якщо інше не передбачено договором або дорученням/розпорядженням клієнта, а потім операції за власний рахунок з такими самими фінансовими інструментами;
- разі наявності зацікавленості, яка перешкоджає їй виконати договір та/або замовлення клієнта на найвигідніших для нього умовах, негайно повідомляє про це клієнта з подальшим письмовим підтвердженням клієнта про отримання такого повідомлення засобами зв'язку, визначеними договором;
- здійснює функції керуючого рахунком в цінних паперах клієнта в межах повноважень, наданих клієнтом, згідно з умовами договору (у разі призначення клієнтом Інвестиційної фірми керуючим його рахунком у цінних паперах у депозитарній установі);
- надає клієнту звіти про виконання договору доручення, договору комісії, замовлень до генерального договору та звіт щодо діяльності з управління цінними паперами згідно з вимогами законодавства, а також копії будь-якого з документів, які стосуються укладання та виконання Інвестиційною фірмою договорів в інтересах цього клієнта, у разі якщо така умова передбачена договором з клієнтом.

Такий звіт має наступний реквізитний склад:

- реквізити генерального договору, договору комісії, договору доручення;
- реквізити замовлення (замовлень) клієнта до генерального договору (дату надання (отримання) замовлення, дату виконання замовлення, номер замовлення);
- вид послуги за договором, замовленням (купівля, продаж, міна);
- реквізити договору (договорів) на виконання (дату укладання, дату виконання договору, номер договору);
- реквізити ідентифікації цінних паперів/фінансових інструментів: вид/тип/різновид/найменування цінних паперів; серія цінних паперів - за наявності; вид опціонних сертифікатів - для випуску опціонних сертифікатів, вид іншого фінансового інструменту; найменування (позначення) деривативу, прийняте на фондовій біржі; найменування емітента цінних паперів/фінансових інструментів (або особи, яка видала цінний папір), прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) особи, яка видала цінний папір; код за ЄДРПОУ - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - резидента, номер реєстрації - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - нерезидента, для фізичної особи, яка видала цінний папір, - реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі відсутності відповідно до законодавства не зазначається); номінальна вартість цінних паперів/фінансових інструментів в разі наявності (сума векселя - для векселів, частка консолідованого іпотечного боргу, що припадає на один сертифікат участі, - для іпотечних сертифікатів участі, премія - для опціонних сертифікатів) - у національній чи іноземній валюті; міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (для емісійних цінних паперів, а також інших фінансових інструментів, якщо присвоєння цього коду для них передбачено законами України);
- вид ринку (організований ринок/поза межами організованого ринку);
- вид послуги (купівля/продаж, міна, купівля із зобов'язанням зворотного продажу/продаж із зобов'язанням зворотної купівлі);
- суму договору на виконання або ціну цінних паперів за першою та другою частинами операції за договором РЕПО;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за договором на виконання;

- ціну за один цінний папір/фінансовий інструмент (для договорів РЕПО ціну за один цінний папір за першою та другою частинами операції);
 - розмір винагороди за надання послуг відповідно до договору;
 - вартість наданих додаткових послуг;
 - дату виконання першої частини операції за договором РЕПО;
 - інші дані (за потреби).
- виконує функції податкового агента у випадках, визначених Податковим кодексом України;
 - інформує клієнта про вимоги законодавства про інститути спільного інвестування в частині обмежень обсягів участі фізичних осіб у венчурних/кваліфікаційних інститутах спільного інвестування, вимоги законодавства щодо переважного права акціонерів приватного акціонерного товариства на придбання акцій, що продаються іншими акціонерами до того, як буде виконано дії за його замовленням (дорученням, розпорядженням);
 - вживає заходів щодо уникнення конфлікту інтересів, що виникають у процесі надання послуг, повідомляє клієнта про загальний характер та/або джерела конфліктів до того, як буде виконано дії за його замовленням (дорученням, розпорядженням);
 - інформує клієнта про умови обігу цінних паперів, в тому числі обмеження щодо обігу цінних паперів, що передбачені рішенням державного органу чи його посадової особи, проспектом цінних паперів/рішенням про емісію/іншим документом, що містить інформацію про випуск цінних паперів, до того, як буде виконано дії за його замовленням (дорученням, розпорядженням).
 - надає клієнту звіти за укладеними договорами, строковими операціями та іншими операціями, здійсненими на виконання договору комісії, договору доручення, замовлення клієнта до генерального договору

3. Інвестиційна фірма при провадженні будь-якого виду професійної діяльності не має права:

- розголошувати комерційну таємницю щодо відносин з клієнтом, за винятком випадків, передбачених законодавством;
- запевняти клієнта у гарантованому отриманні доходу за фінансовими інструментами (чи його певної величини) або у гарантованій відсутності збитків від інвестування в фінансові інструменти, робити інші заяви, які можуть бути розцінені як гарантування зазначеного;
- у разі укладання з клієнтом генерального договору та додаткових договорів до нього здійснювати операції з фінансовими інструментами за рахунок та в інтересах клієнта без отримання від нього замовлення (доручення, розпорядження);
- використовувати кошти, фінансові інструменти клієнтів для здійснення операцій у власних інтересах, інтересах інших клієнтів або третіх осіб або використовувати кошти, фінансові інструменти як забезпечення, у тому числі заставу, якщо інше не передбачено законодавством або договором з клієнтом;
- здійснювати операції з фінансовими інструментами клієнта, використовувати кошти клієнта виключно з метою отримання винагороди, не діючи в інтересах клієнта та/або не виконуючи договори та/або замовлення до генерального договору на найвигідніших для клієнта умовах;
- задовольняти вимоги своїх кредиторів за рахунок фінансових інструментів, а також коштів, що належать клієнтам;
- передавати виконання договору комісії, замовлення клієнта іншим особам без попередньої згоди клієнта та у разі, якщо це не обумовлено умовами договору з клієнтом;
- передавати виконання замовлення клієнта іншим особам, якщо це замовлення отримано від іншої інвестиційної фірми, щодо якої вона виступає субкомісіонером;
- здійснювати операції з емісійними фінансовими інструментами, випуск яких не зареєстрований у порядку, встановленому законодавством країни їх розміщення, якщо державна реєстрація таких емісійних фінансових інструментів передбачена законодавством відповідної країни;
- здійснювати правочини (крім укладання додаткових договорів щодо зміни терміну/строку оплати та/або строку здійснення переходу прав власності на фінансові

інструменти, або щодо розірвання раніше укладених договорів) з фінансовими інструментами, обіг, розміщення яких зупинено у встановленому законодавством порядку, починаючи з дати оприлюднення інформації про такі події на офіційному веб-сайті НКЦПФР;

- при проведенні посередницької діяльності (брокерської діяльності) здійснювати торгівлю акціями того емітента, у якому він безпосередньо або побічно володіє майном у розмірі понад п'ять відсотків статутного капіталу;

- розривати договори купівлі-продажу фінансових інструментів, що укладаються на організованому ринку, крім випадків, передбачених законом;

- здійснювати види діяльності, які не передбачені законом.

4. Інвестиційна фірма здійснює належну перевірку клієнта (представника клієнта), а саме ідентифікацію та верифікацію особи, відповідно до вимог законодавства України, яке регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

5. Повторна ідентифікація та верифікація клієнта (його представника) не є обов'язковими, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами закону, за умови відсутності у Інвестиційної фірми підозри та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є не чинними (недійсними) та/або неактуальними та ще не настав термін актуалізації даних про клієнта. У разі, якщо така особа вже є клієнтом Інвестиційної фірми та була ідентифікована, верифікована під час встановлення ділових відносин щодо надання інших послуг, документи, які мають подаватися відповідно до законодавства при укладанні договорів і пов'язані з ідентифікацією, верифікацією, можуть не подаватися, якщо такі документи вже наявні у Інвестиційної фірми і її внутрішніми документами передбачено порядок обміну документами та/або інформацією щодо ідентифікації, верифікації клієнтів, депонентів між її відповідними структурними підрозділами.

6. Документи та інформація отримані та створені Інвестиційною фірмою під час проведення ідентифікації та верифікації клієнта (його представника), можуть бути використані Інвестиційною фірмою з метою проведення процедури оцінювання клієнта та/або проведення оцінки відповідності й доречності.

7. Інвестиційна фірма надає операторам організованого ринку, членом яких вона є, інформацію про клієнтів, яким надає прямий електронний доступ до біржових торгів та які дали згоду на доступ до інформації про себе в обсязі, визначеному НКЦПФР, під час укладання на такому організованому ринку біржових контрактів за фінансовими інструментами, щодо яких не здійснювалася публічна пропозиція (крім фінансових інструментів емітентів, які вважаються такими, що здійснили публічну пропозицію відповідно до закону).

8. Інвестиційна фірма може виступати поручителем або гарантом виконання зобов'язань перед третіми особами за договорами, що укладаються від імені клієнта такої Інвестиційної фірми, отримуючи за це винагороду, що визначається договором Інвестиційної фірми з клієнтом.

9. Інвестиційна фірма при здійсненні професійної діяльності має право укласти договори міни, за якими фінансові інструменти передаються у власність в обмін на будь-який інший актив, у власних інтересах та в інтересах клієнтів.

10. Інвестиційна фірма здійснює свою професійну діяльність за допомогою програмно-технічного комплексу - сукупності технічних та програмних засобів, засобів комунікацій, засобів зберігання даних, що забезпечують виконання функцій, пов'язаних з наданням послуг з торгівлі фінансовими інструментами та веденням внутрішнього обліку.

11. Функціонування програмно-технічного комплексу здійснюється з урахуванням дублювання роботи всіх систем та елементів. Внутрішня організація інформаційного обслуговування Інвестиційної фірми здійснюється з урахуванням розподілення задач.

12. Програмно-технічний комплекс має відповідати таким вимогам:

- здійснювати цілісну, неперервну фіксацію взаємодії з клієнтами (представниками клієнтів) та іншими учасниками ринків капіталу під час отримання, опрацювання та

виконання доручень (розпоряджень) клієнтів, які призводять чи можуть призводити до укладання договору та/або отримання замовлення;

- розподіляти обов'язки між користувачами - фахівцями Інвестиційної фірми для реалізації функцій контролю;
- створювати резервне копіювання даних внутрішнього обліку в будь-який час із забезпеченням відновлення інформації;
- зберігати інформацію протягом п'яти років з моменту її отримання/створення;
- захищати від несанкціонованого доступу сторонніх осіб та запобігати витоку інформації;
- зводити до мінімуму ризик викривлення даних;
- забезпечувати режим конфіденційності інформації;
- забезпечувати можливість відтворення всіх стадій обробки кожного правочину;
- забезпечувати можливість встановлення будь-яких виправлень чи інших поправок та вміст записів до таких виправлень та/або поправок.

13. У разі надання Інвестиційною фірмою клієнтам прямого електронного доступу до торгів оператора організованого ринку, програмно-технічний комплекс забезпечує автоматичну фіксацію дій таких клієнтів та не допускає подання клієнтами, які не дали згоду на доступ до інформації про себе в обсязі, визначеному НКЦПФР, заявок щодо укладання на такому організованому ринку біржових контрактів за фінансовими інструментами, щодо яких не здійснювалася публічна пропозиція (крім фінансових інструментів емітентів, які вважаються такими, що здійснили публічну пропозицію відповідно до закону).

14. У разі надання прямого електронного доступу клієнтам, Інвестиційна фірма відповідає за забезпечення дотримання клієнтами, що користуються цією послугою, вимог законодавства та правил організованого ринку.

15. Інвестиційна фірма здійснює постійний моніторинг таких угод на предмет виявлення порушень правил організованого ринку, невпорядкованих умов торгівлі або діянь, які можуть становити зловживання на ринку капіталів й про які слід повідомити НКЦПФР. Інвестиційна фірма забезпечує наявність обов'язкового письмового договору між ним та клієнтом стосовно основних прав і обов'язків, що впливають із надання даної послуги, залишаючись відповідальним за дії свого клієнта згідно з даною угодою.

16. У разі надання клієнту прямого електронного доступу до біржових торгів, Інвестиційна фірма відповідним чином повідомляє про це оператора організованого ринку, на якому надає клієнту прямиий електронний доступ.

17. Інвестиційна фірма на вимогу НКЦПФР надає опис систем і засобів контролю, та доказів їх застосування.

18. Інвестиційна фірма має право укладати договори, зміни до них або розірвання договорів з клієнтами або прийнятими контрагентами із застосуванням програмного модуля.

19. Інвестиційна фірма перед укладанням договорів із застосуванням програмного модуля надає клієнту засобами, визначеними відповідним договором, інформацію, передбачену цим Положенням та чинним законодавством, в тому числі інформацію щодо біржового курсу фінансових інструментів або їх ринкової вартості, та встановлює період часу, протягом якого клієнт має погодитись на проведення такої операції чи відмовитись від її проведення. Підтвердження такої операції або відмова від її проведення надається клієнтом із застосуванням програмного модуля.

20. Якщо Інвестиційна фірма відповідно до договору або умов замовлення відповідає за нагляд або проведення розрахунків за правочином, то вона вживає всіх необхідних заходів для забезпечення негайного та правильного зарахування на рахунки відповідного клієнта будь-яких належних клієнту фінансових інструментів або коштів, отриманих за результатом виконання замовлення.

21. Інвестиційна фірма не зловживає інформацією, що стосується договорів та замовлень клієнта, та вживає всіх необхідних заходів, щоб запобігти такому зловживанню з боку її відповідних осіб.

VIII. Порядок ведення обліку та подання звітності щодо операцій з фінансовими інструментами

Глава 1. Порядок ведення обліку щодо операцій з цінними паперами/іншими фінансовими інструментами

1. Внутрішній облік - це упорядкована система збору, узагальнення та відображення інформації в грошовому та кількісному вираженні про всі правочини, операції з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, грошовими коштами, які здійснює Інвестиційна фірма, у тому числі операції, не пов'язані з купівлею-продажем цінних паперів та інших фінансових інструментів, шляхом цілісного, неперервного і документального їх обліку, а також обліку пов'язаних з ними прав та зобов'язань.

2. Об'єктами внутрішнього обліку Інвестиційної фірми є:

- договори, укладені Інвестиційною фірмою при здійсненні нею брокерської діяльності, субброкерської діяльності, дилерської діяльності, замовлення до генеральних договорів, строкові операції, інші операції з цінними паперами, іншими фінансовими інструментами та грошовими коштами, а також пов'язані з ними права та зобов'язання;

- цінні папери та інші фінансові інструменти, які є об'єктами цивільних прав за правочинами;

- грошові кошти, призначені для здійснення правочинів з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, та грошові кошти, отримані внаслідок здійснення правочинів з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами.

3. Внутрішній облік ведеться в грошовому вираженні з урахуванням вимог валютного законодавства та в кількісному вираженні.

4. Інвестиційна фірма здійснює ведення внутрішнього обліку в паперовій та/або електронній формах.

5. При веденні внутрішнього обліку в електронній формі забезпечується можливість:

- перегляду та переведення на паперовий або електронний носій будь-яких даних, які містяться у внутрішньому обліку;

- формування резервних копій даних внутрішнього обліку в електронній формі;

- захисту даних внутрішнього обліку від несанкціонованого доступу сторонніх осіб, випадкового пошкодження чи внесення несанкціонованих змін;

- здійснення твердої копії журналу обліку та реєстрів внутрішнього обліку в повному обсязі та/або витягів з них.

6. Інвестиційна фірма самостійно визначає порядок ведення внутрішнього обліку згідно з цим Положенням та вимогами внутрішніх документів.

7. Внутрішній облік грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів, які знаходяться у власності Інвестиційної фірми, а також договорів при здійсненні дилерської діяльності ведеться відокремлено від внутрішнього обліку грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів, а також договорів, укладених за дорученням чи в інтересах клієнтів.

8. Внутрішній облік, що ведеться Інвестиційною фірмою забезпечує можливість відображення виконання договору частинами, якщо це передбачено умовами договору.

9. Складовими внутрішнього обліку є:

- документи внутрішнього обліку;

- журнали обліку;

- реєстри внутрішнього обліку;

- акти проведення звірки наявності грошових коштів та цінних паперів та інших фінансових інструментів;

- звіти Інвестиційної фірми клієнтам;

- інші журнали та реєстри внутрішнього обліку, визначені внутрішніми документами Інвестиційної фірми.

10. Записи у внутрішньому обліку вносяться Інвестиційною фірмою на підставі документів внутрішнього обліку, до яких належать:

- договори або інші документи, які підтверджують факти укладання, виконання, зміни умов та розірвання договорів;

- замовлення, інші передбачені договором доручення клієнтів;
- документи, якими підтверджуються факти проведення строкових операцій;
- акти приймання-передавання цінних паперів та інших фінансових інструментів паперової форми існування;
- банківські та/або інші документи, якими підтверджуються факти проведення грошових розрахунків за цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, операції з грошовими коштами;
- документи, що підтверджують факти здійснення операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами (виписки, довідки з рахунків у цінних паперах тощо);
- документи, повідомлення, які отримує Інвестиційна фірма від операторів організованих ринків та депозитарних установ, що є підставою для виникнення, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків за договорами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів;
- рішення та інші документи органів державної влади, у тому числі судової, які є підставою для виникнення, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків за договорами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів;
- інші документи, які підтверджують факти, пов'язані з укладанням і виконанням договору, припиненням обов'язків з інших причин, зі зміною умов договору, з проведенням розрахунків за договором, з виконанням, зміною чи припиненням договору, який укладений між Інвестиційною фірмою і клієнтом, повністю або частково.

11. Документи внутрішнього обліку складаються та засвідчуються Інвестиційною фірмою відповідно до вимог чинного законодавства та цього Положення.

12. Інвестиційна фірма забезпечує зберігання документів внутрішнього обліку відповідно до законодавства протягом п'яти років з моменту їх отримання або складання, якщо інше не встановлено законодавством.

13. Інвестиційна фірма зобов'язаний надавати НКЦПФР, а також іншим органам державної влади відповідно до їх повноважень та у порядку, встановленому законодавством, інформацію та/або копії документів, що є складовими внутрішнього обліку.

14. Журнали обліку ведуться в хронологічному порядку у міру виникнення подій.

15. До журналів обліку вноситься інформація про всі договори, разові замовлення, зміни до них, строкові операції, що стосуються здійснення Інвестиційною фірмою професійної діяльності на фондовому ринку.

16. Журнали обліку містять таку інформацію:

16.1. щодо договорів при здійсненні брокерської діяльності, субброкерської діяльності, діяльності з управління портфелем фінансових інструментів та дилерської діяльності:

- реквізити ідентифікації договору;
- реквізити сторін договору;
- предмет договору з визначенням виду послуги, яку надає Інвестиційна фірма за договором;
- реквізити ідентифікації цінних паперів та інших фінансових інструментів (за винятком генерального договору): вид/тип/різновид/найменування цінних паперів; серія цінних паперів - за наявності; вид опціонних сертифікатів - для випуску опціонних сертифікатів, вид іншого фінансового інструменту; найменування (позначення) деривативу, прийняте на організованому ринку; найменування емітента цінних паперів та інших фінансових інструментів за наявності) особи, яка видала цінний папір; код за ЄДРПОУ - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - резидента, номер реєстрації - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - нерезидента, для фізичної особи, яка видала цінний папір, - реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі відсутності відповідно до законодавства не зазначається); номінальна вартість цінних паперів та інших фінансових інструментів в разі наявності (сума векселя - для векселів, частка консолідованого іпотечного боргу, що припадає на один сертифікат участі, - для іпотечних сертифікатів участі, премія - для опціонних сертифікатів) - у національній чи іноземній валюті; форма випуску та форма існування цінного папера; міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (для емісійних цінних паперів, а також інших фінансових інструментів, якщо присвоєння цього коду для них передбачено законами України); інші реквізити ідентифікації відповідно до виду фінансового інструменту;

- кількість цінних паперів та інших фінансових інструментів (крім генерального договору);
- суму договору (крім генерального договору) або ціну цінних паперів за першою та другою частинами операції за договором РЕПО;
- термін дії договору;
- дату виконання (розірвання) договору;
- реквізити ідентифікації договору, разового замовлення, на виконання якого укладений договір на виконання;
- реквізити біржового контракту (зазначається для договорів, укладених на організованому ринку);
- вказівки щодо того, чи є Інвестиційна фірма керуючим рахунком у цінних паперах клієнта;
- дату виконання першої частини операції за договором РЕПО;

16.2. щодо замовлень клієнта:

- реквізити ідентифікації замовлення клієнта (номер та дата надання замовлення, термін дії замовлення);
- реквізити ідентифікації генерального договору, до якого надано замовлення;
- вид послуги (купівля, продаж, міна), яку надає Інвестиційна фірма;
- реквізити ідентифікації цінних паперів та інших фінансових інструментів: вид/тип/різновид/найменування цінних паперів; серія цінних паперів - за наявності; вид опціонних сертифікатів - для випуску опціонних сертифікатів, вид іншого фінансового інструменту; найменування (код) деривативу, прийняте на фондовій біржі; найменування емітента цінних паперів та інших фінансових інструментів (або особи, яка видала цінний папір), прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) особи, яка видала цінний папір; код за ЄДРПОУ - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - резидента, номер реєстрації - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - нерезидента, для фізичної особи, яка видала цінний папір, - реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі відсутності відповідно до законодавства не зазначається); номінальна вартість цінних паперів та інших фінансових інструментів в разі наявності (сума векселя для векселів, частка консолідованого іпотечного боргу, що припадає на один сертифікат участі, - для іпотечних сертифікатів участі, премія - для опціонних сертифікатів) - у національній чи іноземній валюті; форма випуску та існування цінного папера; міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (для емісійних цінних паперів, а також інших фінансових інструментів, якщо присвоєння цього коду для них передбачено законами України); інші реквізити ідентифікації відповідно до виду фінансового інструменту;
- кількість цінних паперів та інших фінансових інструментів;
- ціну одного цінного паперу або іншого фінансового інструменту або однозначні умови її визначення відповідно до виду замовлення клієнта до генерального договору;
- дату виконання (анулювання) замовлення клієнта;

17. Інвестиційна фірма може вносити до журналу обліку додаткову інформацію щодо доручень, звітів, які надаються клієнтам, звітів від інших інвестиційних фірм (у разі якщо це передбачено відповідним договором), розпоряджень, операцій тощо.

18. Відображення інформації в журналі обліку здійснюється не пізніше наступного робочого дня з дати виникнення такої інформації.

19. Реєстри внутрішнього обліку ведуться для забезпечення внутрішнього обліку грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів, що належать Інвестиційній фірмі та його клієнтам, а також зобов'язань щодо грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів.

20. Інвестиційна фірма здійснює ведення таких реєстрів внутрішнього обліку:

- реєстр внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами;
- реєстр внутрішнього обліку цінних паперів та інших фінансових інструментів.

21. Інвестиційна фірма здійснює окремо облік грошових коштів клієнтів, які передані йому для здійснення операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, окремо облік грошових коштів клієнтів відповідно до укладених договорів та окремо облік власних грошових коштів.

22. Реєстр внутрішнього обліку цінних паперів та інших фінансових інструментів призначений для відображення всіх операцій, пов'язаних з рухом цінних паперів та інших фінансових інструментів Інвестиційної фірми та його клієнтів, і визначення залишків цінних паперів та інших фінансових інструментів за місцями їх обліку (зберігання). Облік цінних паперів та інших фінансових інструментів ведеться у кількісному вираженні (в одиницях).

23. Облік зобов'язань за цінними паперами, іншими фінансовими інструментами та грошовими коштами ведеться відповідно до укладених договорів та інформації, що міститься у журналі (журналах) обліку та реєстрах внутрішнього обліку.

24. Цінні папери Інвестиційної фірми з метою їх оцінки та відображення в бухгалтерському обліку класифікуються у відповідності до міжнародних стандартів та визначаються внутрішньою обліковою політикою Інвестиційної фірми.

Глава 2. Порядок подання звітності щодо операцій з фінансовими інструментами

1. Інвестиційна фірма складає та подає до НКЦПФР місячні, квартальні, нерегулярні адміністративні дані у вигляді електронних документів відповідно до нормативно-правового акту НКЦПФР щодо подання адміністративних даних та інформації у вигляді електронних документів до НКЦПФР.

2. Адміністративні дані складаються з довідок, склад та структура яких визначені нормативно-правовим актом НКЦПФР про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності з торгівлі фінансовими інструментами. Всі довідки мають бути заповнені, містити достовірну та повну інформацію.

3. Інвестиційна фірма подає дані до центрального апарату НКЦПФР у такі строки:

- місячні - не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним, місячні дані за останній місяць кварталу подаються у складі квартальних даних;
- нерегулярні - не пізніше 24:00 наступного робочого дня після дати виникнення нерегулярних даних;

- квартальні - не пізніше останнього числа місяця, що настає за звітним кварталом.

4. Інвестиційна фірма подає до загальнодоступної інформаційної бази даних НКЦПФР про ринок цінних паперів для подальшого розміщення інформацію про всі вчинені поза організованим ринком нею або за її участю правочини щодо емісійних цінних паперів протягом трьох робочих днів після дати виникнення (виконання) правочину щодо емісійних цінних паперів за формою, визначеною нормативно-правовим актом НКЦПФР щодо подання та розміщення інформації в загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР про ринок цінних паперів. .

5. Інвестиційна фірма у процесі провадження професійної діяльності з торгівлі фінансовими інструментами подає до НКЦПФР відомості та документи відповідно до вимог нормативно-правового акту НКЦПФР щодо ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринку капіталів - діяльності з торгівлі цінними паперами.

6. Інвестиційна фірма подає звітність до саморегульованої організації та/або об'єднання професійних учасників, членом якого вона є. Склад, порядок та строки подання такої звітності встановлені внутрішніми документами саморегульованої організації та/або об'єднання професійних учасників.

Глава 3. Порядок проведення звірки наявності коштів та фінансових інструментів

1. Інвестиційна фірма проводить періодичну звірку фактичної наявності коштів та фінансових інструментів на власних рахунках та на рахунках клієнтів, управління якими здійснюється нею відповідно до договорів з цими клієнтами.

2. Дані стосовно залишків коштів у реєстрі внутрішнього обліку коштів та розрахунків за договорами та операціями з фінансовими інструментами звіряються з даними бухгалтерського обліку, з виписками із рахунків на поточну дату.

3. Звірка наявності коштів проводиться не рідше одного разу на місяць.

4. Звірка наявності фінансових інструментів проводиться у розрізі випусків фінансових інструментів, які знаходяться на балансі Інвестиційної фірми, а також за всіма фінансовими інструментами клієнтів, стосовно яких Інвестиційною фірмою клієнтом надані повноваження

з розпорядження та реалізації прав за фінансовими інструментами, а також за всіма фінансовими інструментами клієнтів, переданих Інвестиційній фірмі в управління.

5. Дані стосовно залишків фінансових інструментів звіряються Інвестиційною фірмою з даними рахунків бухгалтерського обліку, з виписками з рахунків у цінних паперах на звітну дату та/або звітами про стан рахунків у третіх осіб (іноземних інвестиційних фірм).

6. Звірка наявності фінансових інструментів проводиться Інвестиційною фірмою:

- протягом 10 робочих днів місяця, наступного за кварталом, протягом якого змінювався залишок фінансових інструментів;

- щороку щодо всіх фінансових інструментів протягом місяця, наступного за роком, за який проводиться звірка.

7. За підсумками проведення звірки Інвестиційна фірма складає акт проведення звірки із зазначенням у разі наявності розбіжностей, виявлених під час проведення звірки.

Акт проведення звірки підписується фахівцем, який проводив звірку та головним бухгалтером.

Розділ IX. Порядок ведення обліку та подання звітності щодо коштів клієнтів

Глава 1. Порядок ведення обліку коштів клієнтів

1. Внутрішній облік грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів, які знаходяться у власності Інвестиційної фірми, ведеться окремо від внутрішнього обліку грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів клієнтів.

2. Інвестиційна фірма веде облік грошових коштів клієнтів, що перебувають в управлінні, на окремих поточних рахунках.

3. Реєстри внутрішнього обліку ведуться Інвестиційною фірмою для забезпечення внутрішнього обліку грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів, що належать клієнтам, а також зобов'язань щодо грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів.

4. Інвестиційна фірма веде реєстр внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, а також реєстр внутрішнього обліку цінних паперів та інших фінансових інструментів у розрізі кожного клієнта.

5. Журнали обліку та реєстри внутрішнього обліку забезпечують можливість групування даних за кожним клієнтом.

6. У реєстрі внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами відображаються відомості про всі операції, пов'язані з рухом грошових коштів клієнтів, а також залишки грошових коштів клієнтів за місцями їх обліку (зберігання). Облік грошових коштів ведеться в грошовому вираженні.

8. Інвестиційна фірма звітує перед клієнтами про використання їхніх грошових коштів.

9. Звірка наявності грошових коштів проводиться не рідше одного разу на місяць відповідно до умов цього Положення.

Глава 2. Подання звітності щодо коштів клієнтів

1. Інвестиційна фірма зобов'язана надавати клієнту звіти за укладеними договорами, строковими операціями та іншими операціями, здійсненими Інвестиційною фірмою на виконання договору комісії, договору доручення, замовлення клієнта до генерального договору.

2. Інвестиційна фірма зобов'язана на вимогу клієнта документально підтвердити операції з коштами клієнта, що стосуються укладання договорів в його інтересах, шляхом надання відповідних довідок, виписок з рахунку, тощо.

3. Звіти складаються на підставі документів внутрішнього обліку.

4. Звіти надаються клієнту не пізніше наступного робочого дня після виконання договору, якщо інше не передбачено умовами договору з клієнтом.

5. У звітах перед клієнтом зазначаються дані щодо виконання кожного укладеного договору з цим клієнтом, проведення операцій, пов'язаних з виконанням цього договору.

6. Якщо звіти складаються у вигляді паперового документа, такий документ повинен бути підписаний керівником або уповноваженим співробітником Інвестиційної фірми та засвідчений печаткою Інвестиційної фірми.

7. У разі якщо договором з клієнтом передбачено складання звітів у вигляді електронного документа, він повинен містити обов'язкові реквізити електронного документа відповідно до законодавства України.

8. Порядок та способи надання звітів клієнту встановлюються договором.

Розділ X. Вимоги, спрямовані на врегулювання та запобігання конфлікту інтересів при провадженні професійної діяльності на фондовому ринку

1. Конфлікт інтересів – це наявні та потенційні суперечності між особистими інтересами і посадовими чи професійними обов'язками особи, що можуть вплинути на добросовісне виконання нею своїх повноважень, об'єктивність та неупередженість прийняття рішень.

2. Інвестиційна фірма докладає максимальних зусиль для врегулювання та запобігання виникнення конфлікту інтересів посадових осіб, працівників і клієнтів.

3. Процедури спрямовані на врегулювання та запобігання конфлікту інтересів включають:

- ефективні процедури, щоб запобігти або контролювати обмін інформацією між відповідними особами, які займаються діяльністю, яка пов'язана з ризиком конфлікту інтересів, якщо обмін цією інформацією може зашкодити інтересам одного або кількох клієнтів;

- окремий нагляд за відповідними особами, основні функції яких передбачають здійснення діяльності від імені клієнтів або надання послуг клієнтам, інтереси яких можуть суперечити, або які іншим чином представляють різні інтереси, які можуть суперечити, в тому числі інтересам Інвестиційної фірми;

- усунення будь-якого прямого зв'язку між винагородою відповідних осіб, які головним чином займаються однією діяльністю, та винагородою або доходами, отриманими іншими відповідними особами, які головним чином займаються іншою діяльністю, якщо може виникнути конфлікт інтересів у відношенні такої діяльності;

- заходи, спрямовані на запобігання або обмеження неприпустимого впливу будь-якої особи на способи у які відповідна особа надає інвестиційні послуги чи провадить таку діяльність;

- заходи, спрямовані на запобігання або контроль одночасного або послідовного залучення відповідної особи до інвестиційних послуг чи діяльності, якщо таке залучення може погіршити належне управління конфліктами інтересів.

4. Для визначення видів конфлікту інтересів, що виникають при наданні інвестиційних послуг, існування яких можуть зашкодити інтересам клієнта враховується, чи може Інвестиційна фірма, відповідна особа або особа, яка має прямий чи опосередкований контроль над Інвестиційною фірмою, потрапити в будь-яку з таких ситуацій:

- зможе отримати фінансову вигоду або уникнути фінансових збитків за рахунок клієнта;

- мати інтерес у результаті надання послуг клієнту або у результаті операції, здійсненої від імені клієнта, який відрізняється від інтересу клієнта в результаті такої операції;

- мати фінансовий чи інший стимул надати перевагу інтересам іншого клієнта або групи клієнтів над інтересами клієнта;

- здійснюють такий самий вид діяльності, що й клієнт;

- отримує від особи, яка не є клієнтом, стимул у зв'язку з послугою, наданою клієнту, у вигляді грошової або негрошової вигоди або послуг.

5. Інвестиційна фірма вживає всіх необхідних заходів для виявлення та запобігання чи усунення конфліктів інтересів між собою, зокрема своїми керівниками, працівниками чи будь-якою особою, прямо чи опосередковано пов'язаною з ним відносинами контролю, та його клієнтами, або між двома клієнтами, що виникають у процесі надання інвестиційних послуг, зокрема конфліктів, спричинених отриманням заохочень від третіх осіб або

системою оплати праці Інвестиційної фірми чи іншими способами стимулювання Інвестиційної фірми.

6. Інвестиційна фірма розробляє, впроваджує та підтримує ефективну політику щодо конфліктів інтересу, що відповідає розміру та організаційній структурі Інвестиційної фірми, а також характеру, масштабу та складності його професійної діяльності на ринку капіталів .

7. Політика щодо конфліктів інтересу містить наступне:

- визначає, з посиланням на конкретні інвестиційні послуги та діяльність, що здійснюється Інвестиційною фірмою або від її імені, обставини, які створюють або можуть створити конфлікт інтересів, внаслідок якого може бути завдано шкоди інтересам одного або кількох клієнтів;

- визначає процедури, яких слід дотримуватися, та заходи, які будуть вжиті для запобігання та врегулювання таких конфліктів.

8. Інвестиційна фірма забезпечує, щоб відповідні особи, які виконують різні професійні обов'язки, що пов'язані або можуть бути пов'язані з конфліктами інтересів, внаслідок яких може бути завдано шкоди інтересам одного або кількох клієнтів, були незалежними при дотриманні процедур та вжитті заходів для запобігання та врегулювання таких конфліктів.

9. Якщо організаційні або адміністративні механізми, запроваджені Інвестиційною фірмою відповідно для запобігання негативного впливу конфліктів інтересів на інтереси його клієнта, не достатні для того, щоб забезпечити, з достатньою впевненістю, попередження ризиків, завдання шкоди інтересам клієнта, то Інвестиційна фірма розкриває клієнтові загальний характер та/або джерела конфліктів інтересів і повідомляє кроки, вжиті для зменшення цих ризиків, перш ніж здійснювати операції за замовленням клієнта. Інформація, що розкривається, подається на надійному носії та містить достатньо інформації, з урахуванням особливостей клієнта, для того, щоб клієнт зміг прийняти свідоме рішення стосовно даної послуги в тому контексті, в якому виникає конфлікт інтересів.

10. Інвестиційна фірма повинна забезпечити, щоб розкриття вищезазначеної інформації про конфлікт інтересів клієнтам було крайньою мірою, яка застосовується лише якщо ефективні організаційні та адміністративні механізми, встановлені з метою уникнення конфліктів інтересів, недостатні для того, щоб з достатньою впевненістю забезпечити запобігання ризиків завдання шкоди інтересам клієнта.

11. В інформації про конфлікт інтересів, повинно бути зазначено, що організаційні та адміністративні механізми створені для запобігання або врегулювання цього конфлікту, недостатні для того, щоб з достатньою впевненістю забезпечити запобігання ризикам завдання шкоди інтересам клієнта.

12. Інформація про конфлікт інтересів, включає в себе конкретний опис конфліктів інтересів, що виникають при наданні інвестиційних послуг, з урахуванням особливостей клієнта, для якого розкривається інформація.

13. Опис повинен детально пояснити загальний характер і джерела конфлікту інтересів, а також ризики для клієнта, які виникають у результаті конфлікту інтересів та кроки, зроблені для пом'якшення цих ризиків, щоб клієнт зміг прийняти поінформоване рішення стосовно інвестиційної послуги, в рамках якої виникають конфлікти інтересів.

14. Інвестиційна фірма зберігає та регулярно оновлює інформацію про види інвестиційних послуг або діяльності, що здійснюється Інвестиційною фірмою чи від її імені, в яких мав місце конфлікт інтересів, що завдав шкоди інтересам одного або декількох клієнтів, або у випадку надання послуг чи провадження діяльності, що тривають, в яких може виникнути такий конфлікт інтересів.

15. Інвестиційна фірма з метою запобігання виникнення конфлікту інтересів з клієнтом або декількома клієнтами, провадить професійну діяльність з урахуванням обов'язків та обмежень, встановлених цим розділом та чинним законодавством України.

16. У разі наявності у Інвестиційної фірми конфлікту інтересів з його клієнтом у зв'язку із зацікавленістю щодо купівлі-продажу фінансових інструментів, пов'язаними особами Інвестиційної фірми та/або його посадовими особами та/або його фахівцями, в такому випадку, Інвестиційна фірма повідомляє про це клієнта до того, як будуть надані послуги клієнту та отримує письмову згоду клієнта на проведення такої операції.

Розділ XI. Порядок і строки розгляду звернень (скарг) клієнтів або потенційних клієнтів та професійних учасників фондового ринку

1. Вимоги цього Розділу поширюються на випадки розгляду скарг, які пов'язані із здійсненням професійної діяльності на ринках капіталу в рамках укладеного з клієнтом договору. Інші скарги розглядаються у порядку, визначеному Законом України «Про звернення громадян».

2. При виникненні правопорушення з боку Інвестиційної фірми її клієнт та інші професійні учасники фондового ринку мають право звернутися до керівника Інвестиційної фірми із письмовою заявою (скаргою).

3. При зверненні до керівника клієнт повинен керуватися умовами генерального договору, який він уклав із Інвестиційною фірмою або іншого договору, укладеного з клієнтом.

4. Звернення до керівника оформлюється у вигляді письмової заяви (скарги), яка має містити таку інформацію:

- назва та місцезнаходження Інвестиційної фірми;
- прізвище, ім'я, по батькові керівника Інвестиційної фірми та назву його посади;
- прізвище, ім'я, по батькові, адреса та засоби зв'язку особи, яка звертається із заявою або повну назву, код за ЄДРПОУ, місцезнаходження юридичної особи. Якщо юридична особа є професійним учасником фондового ринку, то зазначається серія, номер та дата видачі ліцензії НКЦПФР на право здійснювати професійну діяльність;
- посилання на пункти договору та норму Цивільного кодексу України, інших чинних нормативних документів, які, на думку заявника, були порушені, та момент виникнення порушень;
- зміст заяви щодо вимоги, або пропозиції про усунення виявлених порушень;
- підпис заявника для фізичної особи або - підпис уповноваженої особи та печатка для юридичної особи (в разі її наявності);
- дата та місце (населений пункт) подання заяви.

5. Заява (скарга) подається клієнтом протягом 10 (десяти) календарних днів з дня, коли клієнт дізнався, або повинен був дізнатися про порушення своїх прав.

6. Заява (скарга) підлягає обов'язковій реєстрації у журналі реєстрації вхідної кореспонденції.

7. Розгляд отриманої заяви здійснюється керівником або особою, яку відповідним наказом (іншим внутрішнім документом) призначено та на яку покладено функції щодо внутрішнього контролю.

8. Строк розгляду заяви (скарги) не повинен перевищувати 30 (тридцяти) календарних днів з дати реєстрації заяви у журналі реєстрації вхідної кореспонденції.

9. При розгляді заяви (скарги) особа, яка її розглядає, керується чинним законодавством України, внутрішніми документами Інвестиційної фірми, правилами, регламентом та іншими внутрішніми документами оператора організованого ринку при здійсненні операцій з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами на організованому ринку, а також змістом договору, що був укладений між Інвестиційною фірмою та клієнтом.

10. До розгляду заяви (скарги) клієнт має право залучати свого уповноваженого представника, в тому числі - який виконує функції з юридичної підтримки (правового супроводу) клієнта, а також свідків правопорушення.

11. Скарга розглядається Інвестиційною фірмою безкоштовно.

12. Під час розгляду заяви (скарги) уповноважені особи повинні спілкуватися з клієнтами або потенційними клієнтами простою та зрозумілою мовою та відповідати на заяву (скаргу) своєчасно та без зайвої затримки.

13. Інвестиційна фірма повідомляє про свою позицію стосовно скарги після її розгляду клієнтам або потенційним клієнтам та про наявні у них варіанти дій, в тому числі про те, що клієнт може звернутись до НКЦПФР та/або подати позов до суду.

14. За наслідком розгляду заяви (скарги) приймається рішення, яке складається у 2-х примірниках, один з яких передається заявнику під підпис.

15. Не погоджуючись з рішенням Інвестиційної фірми, клієнт має право звернутися з відповідною заявою до НКЦПФР або до суду.

16. Особа, на яку покладено обов'язки щодо розгляду скарг, аналізує інформацію щодо надходження скарг та їх розгляду, з метою встановлення будь-яких ризиків або порушень, які виникають чи можуть виникати та пов'язані з такими скаргами.

Розділ XII. Процедура запобігання несанкціонованому доступу до службової інформації. Вимоги, спрямовані на запобігання маніпулюванню цінами на ринках капіталу. Порядок навчання та підвищення кваліфікації працівників Інвестиційної фірми

Глава 1. Процедура запобігання несанкціонованому доступу до службової інформації і її неправомірному використанню, у тому числі при суміщенні різних видів професійної діяльності

1. Відомості, які створюються, збираються, отримуються, використовуються, поширюються, охороняються та зберігаються в процесі провадження діяльності, відносяться до інформації з обмеженим доступом, окрім інформації, що відповідно до законодавства є публічною.

2. Інформація з обмеженим доступом є комерційною таємницею, крім інформації, яка відповідно до законодавства не становить комерційної таємниці. Комерційна таємниця не підлягає розкриттю іншим особам, за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України, цим Положенням та рішеннями органів управління Інвестиційної фірми.

3. Інформація, що містить персональні дані, збирається, обробляється, зберігається та захищається у відповідності до вимог законодавства про захист персональних даних.

4. Інвестиційна фірма забезпечує захист інформації, в тому числі інформації з обмеженим доступом, шляхом реалізації організаційних та технічних заходів, спрямованих на запобігання втратам, крадіжкам, несанкціонованому знищенню, викривленню, підробленню, копіюванню та неконтрольованому поширенню інформації з обмеженим доступом.

5. Інвестиційною фірмою постійно підтримуються заходи щодо захисту інформації (інформації з обмеженим доступом) від втрати, витоку, руйнування, знищення. Виконується постійний моніторинг систем захисту.

6. Доступ до інформаційних систем регламентується внутрішніми документами та розпорядженнями керівника Інвестиційної фірми.

7. Доступ до інформації, що є комерційною таємницею надається:

- керівнику Інвестиційної фірми;
- головному бухгалтеру (особі, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку) в межах, необхідних для виконання службових обов'язків;
- іншим посадовим особам Інвестиційної фірми та фахівцям в межах, необхідних для виконання службових обов'язків.

Інші співробітники Інвестиційної фірми для вирішення разових питань, пов'язаних з виконанням службових обов'язків допускаються до документів з обмеженим доступом на підставі усного розпорядження керівника.

8. Особи, що отримали доступ до інформації, що є комерційною таємницею, зобов'язані зберігати та підтримувати режим обмеженого доступу до інформації, не допускати та у міру можливостей попереджувати несанкціоноване використання інформації з обмеженим доступом;

9. Співробітник Інвестиційної фірми, що отримав інформацію з обмеженим доступом на час роботи з такою інформацією і до її повернення, несе відповідальність за збереження отриманої інформації від несанкціонованого доступу інших осіб.

10. В день звільнення всі носії інформації з обмеженим доступом (документи, рукописи, чернетки, флеш-носії, диски та будь-які інші носії інформації), передаються посадовій особі, співробітником Інвестиційної фірми.

11. Забороняється залишати, відтворювати інформацію з обмеженим доступом у місцях, де така інформація може стати доступною для ознайомлення іншим особам, що не мають право на таке ознайомлення, робити копії з інформації з обмеженим доступом, а також виносити інформацію з обмеженим доступом за межі Інвестиційної фірми.

12. Всі робочі станції (комп'ютери), на яких здійснюється обробка інформації та ведення баз даних, захищаються системою паролів, які забезпечують точну ідентифікацію особи, яка виконує роботи або отримала доступ. Співробітникам Інвестиційної фірми забороняється розголошувати будь-кому відомості про систему паролів, шифрів та кодів, які використовуються допущеними до цієї роботи працівникам, залишати свої робочі місця не заблокувавши доступ до систем електронного обліку.

13. Для забезпечення цілісності, достовірності та авторства електронних документів, в інформаційних системах використовуються засоби криптографії та кваліфікованого електронного підпису (КЕП).

Глава 2. Вимоги, спрямовані на запобігання маніпулюванню цінами на ринках капіталу, установлені Інвестиційною фірмою

1. Інвестиційна фірма не допускає маніпулювання цінами на ринку капіталу. Маніпулюванням на організованих ринках є:

- здійснення або намагання здійснити операції чи надсилання заявки або котирування щодо укладення деривативних контрактів, купівлю або продаж фінансових інструментів та/або інших активів, допущених до торгів на організованих ринках, які надають або можуть надавати уявлення щодо поставки, придбання або ціни деривативного контракту, фінансового інструменту та/або активу, допущеного до торгів на організованих ринках, що не відповідають дійсності, та вчиняються одноосібно або за попередньою змовою групою осіб і призводять до встановлення інших цін, ніж ті, що існували б за відсутності таких операцій або заявок; здійснення або намагання здійснити операції чи надсилання заявки або котирування щодо укладення деривативних контрактів, купівлю або продаж фінансових інструментів та/або інших активів, допущених до торгів на організованих ринках, шляхом вчинення умисних протиправних дій;

- поширення через засоби масової інформації, у тому числі електронні засоби масової інформації, або будь-яким іншим способом інформації, що не відповідає дійсності, зокрема недостовірної інформації, у разі коли особа, яка поширила таку інформацію, знала або повинна була знати про недостовірність такої інформації, що призводить або може призвести до введення в оману учасників ринку щодо:

а) ціни, попиту, пропозиції або обсягів укладених на організованих ринках фінансових інструментів та правочинів щодо них;

б) ціни, попиту, пропозиції або обсягів торгів іншими, ніж зазначено у пункті "а", активами, допущеними до торгів на організованих ринках;

в) ціни, попиту, пропозиції або обсягів торгів на організованих ринках базовим активом фінансових інструментів;

г) значення базового показника деривативного контракту;

- укладання деривативних контрактів, купівля або продаж фінансових інструментів та/або інших активів, допущених до торгів на організованому ринку, перед закриттям торговельної сесії організованого ринку з метою введення в оману учасників ринку щодо цін, що склалися наприкінці торговельної сесії;

- неодноразове протягом торговельного дня укладання двома або більше учасниками торгів деривативних контрактів, договорів купівлі-продажу фінансових інструментів та/або інших активів, допущених до торгів на організованому ринку, у власних інтересах чи за рахунок одного і того самого клієнта, за якими кожен з учасників торгів виступає як сторона деривативного контракту, продавець та покупець одного і того самого фінансового інструменту та/або іншого активу, допущеного до торгів на організованому ринку, за однаковою ціною в однаковій кількості або які не мають очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети хоча б для одного з учасників торгів або їх клієнтів, а також надання клієнтом кільком учасникам торгів доручення на укладення в його інтересах одного або більше деривативних контрактів, договорів з одним і тим самим фінансовим інструментом та/або іншим активом, допущеним до торгів на організованому ринку, під час яких покупець та продавець діють в інтересах клієнта;

- здійснення протягом торговельного дня або намагання здійснити операції чи надсилання заявки або котирування щодо укладення деривативних контрактів, купівлю або

продаж фінансових інструментів та/або інших активів, допущених до торгів на організованому ринку, а також фінансових інструментів та/або продукції, що є базовим активом фінансових інструментів, що не мають очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети, якщо за результатами таких торгів власник таких активів, фінансових інструментів та/або продукції не змінюється;

- неодноразове невиконання учасником організованого ринку зобов'язань за контрактами, укладеними протягом торговельного дня у власних інтересах або за рахунок клієнтів, якщо укладення зазначених контрактів призвело до істотного збільшення або зниження ціни деривативного контракту, іншого фінансового інструменту та/або іншого активу, допущеного до торгів на організованому ринку, за умови що такі контракти мали вагомий істотний вплив на ціну такого активу;

- укладення на організованому ринку деривативних контрактів та договорів щодо фінансових інструментів та/або інших активів, допущених до торгів на організованому ринку, за ціною, що суттєво відхиляється від ціни відповідного деривативного контракту, фінансового інструменту та/або активу, що склалася на такому організованому ринку тієї самої торговельної сесії (поточна ціна) шляхом подання безадресних заявок або котирувань, за умови укладення договорів від імені та/або за рахунок осіб, між якими (працівниками яких) існувала попередня домовленість про укладення деривативного контракту, придбання або продаж фінансового інструменту та/або іншого активу, допущеного до торгів на організованому ринку, за ціною, що суттєво відхиляється від поточної ціни.

2. Не є маніпулюванням на організованих ринках дії, що мають на меті: підтримання цін на емісійні цінні папери у зв'язку з їх публічним розміщенням або обігом, за умови вчинення учасником організованого ринку капіталу таких дій на підставі договору про виконання функцій маркет-мейкера, укладеного з оператором такого ринку;

- підтримання цін на цінні папери відкритих або інтервальних інститутів спільного інвестування у зв'язку з їх викупом у випадках, передбачених законом;

- підтримання цін, попиту, пропозиції або обсягів укладення деривативних контрактів, торгів фінансовими інструментами та/або іншими активами, допущеними до торгів на організованому ринку, за умови, що такі дії вчиняються учасником організованого ринку капіталу на підставі договору про виконання функцій маркет-мейкера, укладеного з оператором такого ринку.

3. Не є маніпулюванням на організованих ринках дії, що вчиняються Національним банком України, органами державної влади з метою реалізації грошово-кредитної політики або політики управління державним боргом.

4. Інвестиційна фірма здійснює процедури спрямованні на уникнення маніпулювання цінами на ринках капіталу, а саме:

- проводить аналіз операцій на відсутність маніпулювання цінами на ринках капіталу;
- при укладанні угод враховує біржові курси;
- проводить моніторинг та вивчення кращих практик для удосконалення процедур контролю та для уникнення маніпулювання цінами на ринках капіталу.

Глава 3. Порядок навчання та підвищення кваліфікації працівників Інвестиційної фірми

1. Підвищення кваліфікації є підвищенням рівня професійних знань працівника, вмінь, навичок та етичних принципів роботи на ринках капіталу та організованих товарних ринках, що є його важливим професійним обов'язком. Інвестиційна фірма в особі керівника спонукає працівника та сприяє дотриманню працівником вимог щодо його безперервного професійного розвитку.

2. Інвестиційна фірма забезпечує своїм працівникам безперервний професійний розвиток згідно з вимогами чинного законодавства, у тому числі нормативно-правовими актами НКЦПФР щодо порядку атестації фахівців з питань ринків капіталу та організованих товарних ринків.

3. Безперервний професійний розвиток працівника передбачає безперервний процес навчання та вдосконалення професійної кваліфікації фахівця впродовж періоду здійснення

ним дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку.

4. До форм безперервного розвитку відносяться:

- навчання на курсах, відкритих лекціях, тренінгових програмах, програмах розвитку тощо;

- успішне складення іспитів або інших випробувань;

- викладання курсу лекцій, семінарів, програм навчання тощо;

- виступи на міжнародних, загальнодержавних та регіональних наукових, науково-практичних, науково-методологічних конференціях, форумах, семінарах, круглих столах, тренінгах, програмах тощо;

- участь у семінарах, конференцій, робочих групах, засіданнях профільних комітетів щодо вдосконалення законодавства;

- публікації наукових, науково-практичних статей у друкованих, або електронних фахових, або інших професійних виданнях в Україні та закордоном.

5. Працівники мають постійно підвищувати рівень кваліфікації. 6. Працівники мають право вільно обирати види підвищення кваліфікації.

7. Працівники мають право брати участь у будь-яких заходах з підвищення кваліфікації фахівців фондового ринку.

8. Інвестиційна фірма забезпечує своїм працівникам для їх розвитку та покращення професійних навичок на постійній основі:

- навчання на курсах, відкритих лекціях, тренінгових програмах, програмах розвитку тощо;

- участь у семінарах, конференціях та інших заходах.